

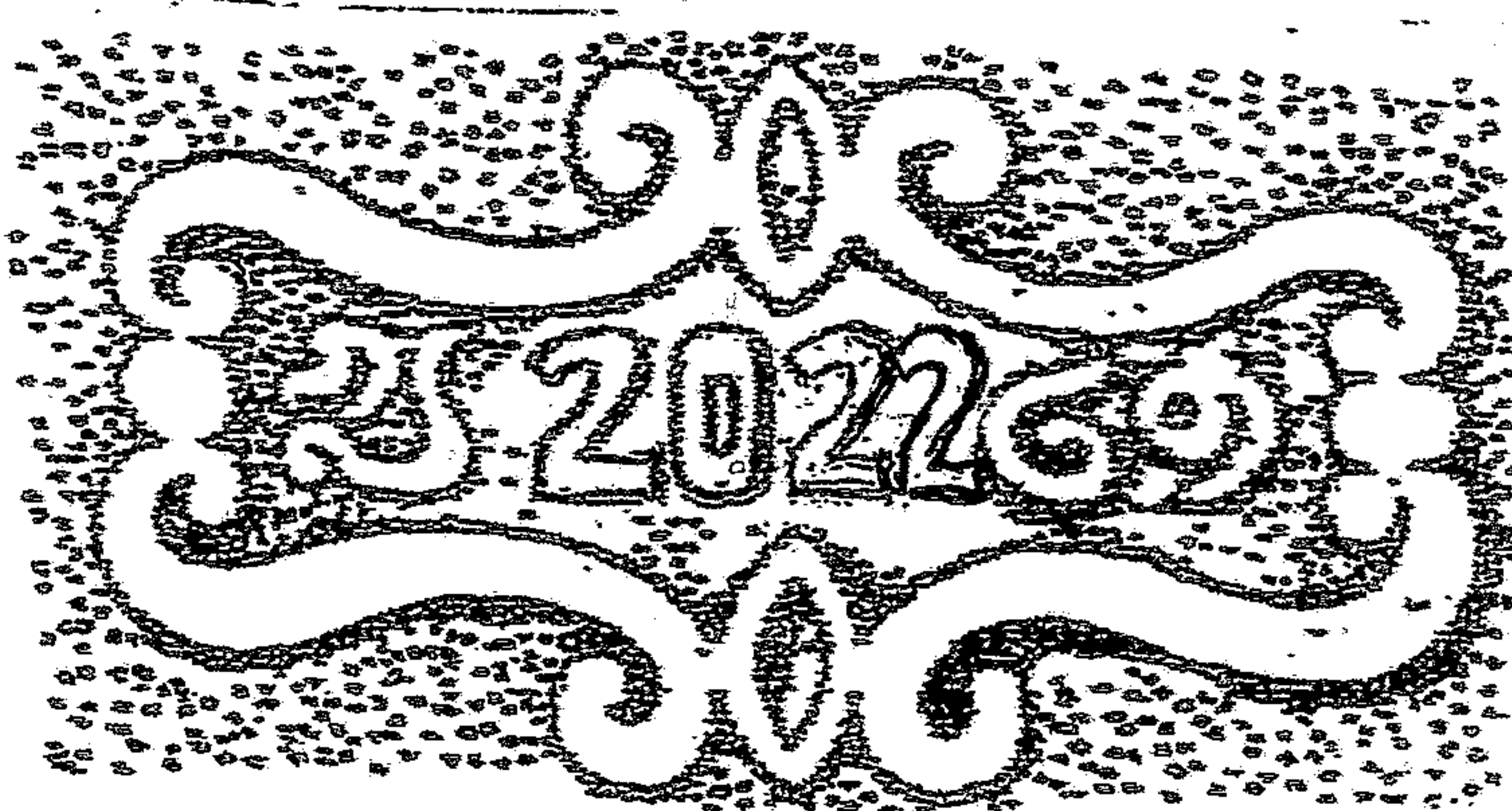
PULA

Náczihegyi Tükör-Spiegel

XXXIII. évfolyam

1. szám

Pula, 2022. július 30., szombat

Pula, Náczihegy 2022

„Minden jó rendtartásnak feje és fundamentuma az isteni félelem és tisztesség”

(A szülőhegy 1817-ben írott törvénykönyvéből)

Helytörténeti folyóirat

Megjelenik minden évben július utolsó szombatján

Kiadja a Pula Náczihegy Kerítbarát és Tájékoztató Egyesület (PUNKTE)

és a Német Nemzetiségi Önkormányzat

Szerkesztő: Nagypál Szabolcs

Főszerkesztő: Nagypál Gábor

Vezércikk

Kedves pulaiak, náczihegyi telektulajdonosok, kedves Olvasó!

Ahogy az előző esztendő, úgy a tavalyi esztendő is nagyon komoly meglepetéseket okozott.

Nem szabad elfelejtenünk azt, hogy a nagy világjárványnak sajnos még mindig vannak áldozatai.

Az elmúlt egy év még ennek árnyékában telt el, hiszen az egészségügyi veszélyhelyzetet csak nemrég oldották fel.

Az enyhítések ugyan már tavaly lehetővé tették rendezvények megtartását, de még minden valamennyire bizonytalan volt.

Szerencsére a magyar kormányzat is felismerte a közösségi együttléteknek a fontosságát.

A Magyar Falu Program keretében egymilliós támogatásban részesültünk a programjaink megvalósításához.

A „Pulaiak Napja” (Falunap), a „Károly-Márton nap” és a „Nyugdíjasok napja” nagyrészt ebből a forrásból valósult meg.

Az eddig használt „Idősek napja” kifejezést el kell felejtenünk, a fiatal nyugdíjasokra tekintettel.

Közöttük a már huszonkét esztendeje az önkormányzatunknál dolgozó Holczer Jánosné Ildi is kihasználta a lehetőséget, és idén nyugdíjba vonult.

Köszönjük az eddigi munkáját, a jövőben is számítunk rá. Jó egészséget kívánok ezúton is minden nyugdíjasunknak.

A rendezvényeken megjelentek magas létszámában is érezhető volt a „felszabadult” együttlét öröme.

A veszélyhelyzet alatti hétköznapiakra vonatkozó szabályok, gyakorlatok egy része megmaradt azóta is.

A telefonos és az elektronikus ügyintézés, az időpontfoglalás nemcsak az egészségügyben, hanem más hivatalokban is jellemzően megmaradt.

A testületi munka szép lassan visszatért a régi kerékvágásba. A nyilvános üléseket újra megtarthattuk.

A megszokott kisebb pályázatok (Bursa Hungarica, a szociális tűzifa) lehetőségeit ismét kihasználtuk.

A faluház energetikai beruházása megvalósult és elszámoltuk. Elkezdtük tervezni a jövő

esztendőt. Az év elején kiírásra került pályázatok beadási határidejét elég szűkre szabták.

A TOP Plusz és a MFP beadási határideje február első hete volt. Ezalatt kellett tervezőkkel és forgalmazókkal egyeztetni, és benyújtani az anyagokat.

A TOP Plusz adna lehetőséget a falu határártól a vízelvezető ároknak a felújítására az északi oldalon, döntés azonban még nincsen a támogatásról.

A MFP keretében adtunk be pályázatot a falubuszunk cseréjére, a kommunális gépekre és a közösség fejlesztésére.

Az első kettő tartaléklistára került az elbírálás során, a harmadikban egymillió forintot ítélték meg nekünk.

Ebben kisebb eszközök beszerzését tudjuk megoldani. Sajnos, a tervezett konditeremi berendezéseket nem támogatták.

Ezt saját erőből kíséreljük meg megvalósítani. Szerencsére az elvonások ellenére takarékos gazdálkodással tudjuk biztosítani az esetleges pályázati önrészt, illetve kisebb beruházásokat is meg tudunk valósítani.

Sajnos, sokszor az építőiparban tapasztalható munkaerőhiány és az elszabadult árak miatt igen nehéz tervezni.

Tavasszal lemondott a képviselőtestületi megbízásáról Szabó Balázs, aki a családjával elköltözött.

Az új munkahelye nem tette lehetővé, hogy érdemben részt vegyen a testület munkájában.

A helyére Andrásfi Vivien lépett, aki szerencsére azóta is egy igen tevékeny tagja a testületnek.

A 2021. esztendőben elnyert pályázatoknak (a játszótér már megvalósult, a temető felújítása pedig még előttünk áll) a megvalósítása áthúzódott az idei esztendőre.

A falunk napi feladatait és a zöldterületek karbantartását a falugondnokkal (Jáger Tamás) és a hivatalsegéd-könyvtárossal (Holczerné Ildi) együtt tudjuk megoldani.

Sajnos, van több olyan terület is, amelyet eddig az önkormányzat rendben tartott, de ezek közül lesz, amelyet ezután már nem tudunk vállalni.

A munkaerőhiány és az egyre magasabb jövedelmek miatt nem tudunk közmunkást foglalkoztatni.

Sajnos, azt tapasztalom, hogy több tulajdonos, megfelejtkezve kötelezettségéről, örömmel vette eddigi munkánkat, de ezután már nem tudjuk vállalni.

Furcsa érzés végignézni a településünkön, ahogy az egyes ingatlan tulajdonosok is megfelejtkeznek a járda, a növényzet és a vízelvezető árok rendben tartásáról.

Ugyanúgy, a telekhatáron túllógó növények, bokrok és fák ágainak a rendbetételéről is sokszor elfeledkeznek.

Márpedig ezt a szomszédnak vagy éppen az úton közlekedőknek az érdekében kellene megtenni.

Úgy érzem, hogy az utóbbi éveknek az ingatlanpiaci mozgásai (ez valószínűleg a COVID hatása is) sem mindig hoztak egy jó irányú változást.

Tavaly több megvásárolt ingatlan is – immáron jóval drágábban – megint csak gazdát cserélt.

A szociális támogatások ellenére, a jelenlegi árakon szinte nem is reménykedhetünk, hogy fiatal családok költözzenek a faluba.

Az eddig megszokott telekhatárok nem mindig a valóságot mutatják. Kerítések vannak rossz helyen, eddig „tiport” utak vannak magánterületen.

Tartsuk tiszteletben a magán- és a köztulajdont. Egyre több vadkerítés épül, a termények védelme érdekében – ezek néha az eddigi sétaútvonalakat megszüntetik.

Mindenkinek azt tudom javasolni, hasonlóan járjon el, mint a cipő vásárlásakor. A külalak után a méretet is ellenőrizze, és csak utána fizessen.

A teljes ingatlanok pontos, hivatalos ki-mérését javaslom. Ezzel elkerülhetők a későbbi viták.

Hasonló a helyzet a felújításokkal és az építésekkel kapcsolatban. Sajnos, közszájon a „nem kell építési engedély” forog.

Ez azonban egyáltalán nem mentesít senkit a településképi bejelentés alól, ami kiterjed a melléképületek, kiülők és a kerítések építésére is (HÉSZ). Ezzel megelőzheti az estleges építésügyi eljárást is.

Ez a tél is hozott egy olyan jelentős eseményt, amelynek a világpolitikára és a gazdaságra gyakorolt hatásait még a mai napig sem tudja senki.

A szomszéd országban zajló háborús események soha nem látott következményekkel járhatnak az egész országra nézve.

Az eddigi áremelések, az energiának a beszerzése és nem utolsósorban az ára még okozhat igen komoly gondokat.

Az ukrajnai menekülteknek a megjelenése a faluban sokkal jobban tudatosította mindenkiben a valós helyzetet.

Szerencsére, egy felajánlott nyaralóingatlanban kapott helyet egy olyan család, akik különösebb segítséget nem igényeltek. Azóta már el is költöztek tőlünk.

Az idei tavasz egy másik nagy horderejű eseménye az országgyűlési képviseléválasztás volt.

A leköszönő Fenyvesi Zoltán képviselő helyére, a választást nagy fölénnyel megnyerő Dr. Navracsics Tibor került, aki azóta a területfejlesztési miniszteri megbízatást is megkapta.

Ezúton is szeretném megköszönni Fenyvesi Zoltán úrnak az eddigi fáradozását és támogatását.

Dr. Navracsics Tibor miniszter úr személyes, erős szálakkal kötődése a választókerülethez ismét csak bizakodásra ad okot az egész térségnek a fejlődése kapcsán.

A tél még egy komoly kihívást hozott. Az utóbbi években sorra olyan események jöttek, amelyek egy ember életében nagy valószínűséggel csak egyetlen egyszer fordulnak elő.

Ilyen meglehetősen ritka történések az árvizek, a háborúk, az illegális menekültek tömege, a COVID.

A több, mint hatvan éve megépült útjaink, és a lakosság a megnövekedett forgalmat lassan már nem tudja kezelni.

A 77-es fejlesztéséről felröppent hírek és az előkészítő munkálatok komoly fejtörést okoznak az itt lakóknak. Csak reménykedem abban, hogy nem követünk el hasonló hibákat, mint a hatvanas években.

Az akkor jól kiválasztott nyomvonal megelőzte volna a mostani gondokat. Mindent megteszünk, hogy a legjobbat hozzuk ki ebből a fejlesztésből is.

Hát az elmúlt évben sem unatkoztunk. Még sok-sok mindenről írhattam volna, de azt hiszem, a legfontosabb dolgokat megemlítettem. Csak reménykedem abban, hogy az előttünk álló esztendőket minden olvasó jó egészségben, békében és gyarapodva éli meg.

A gazdáknak kedvező időjárást kívánok a jó terméshez. Élvezzék a munkájuk gyümölcsét. Nagy tisztelettel kíván minden jót:

Szenger István Bálint
polgármester

Beszámoló a PUNKTE egyéves tevékenységéről (2021/2022)

A Pulai Náczihegy Kertbarát és Tájgondozó Egyesület (PUNKTE) beszámolója az eddigi gyakorlat szerint a *Náczihegyi Tükör-Spiegel* megjelenéséhez igazodva a tavalyi Ignác naptól (2021. július 31.) 2022. július elejéig tart.

Hosszabb előkészület után elkészült a tábla, mely a náczihegyi emlékoszlop létrejöttének történetét (támogató, fafaragó) s jelképeit ismereti. A fatáblát Horváth Péter tagtársunknak köszönjük, a szöveget többen, hosszan csiszolgatták.

Az emlékoszlop faragványképei és a tábla szövege a Náczihegy történetének rövid összefoglalása. Érdeemes elolvasni a középső út elején, a diófák hús árnyékában lévő tábla szövegét a régi s az új tulajdonosoknak, az arra járóknak egyaránt, hiszen ez a mi kedves tájunk változásairól szól.

2021. aug. 14-én remek kirándulást tettünk – pulaiak és náczihegyiek – együtt Keszthelyre és a Kis-Balatonra a német nemzetiségi önkormányzat és a PUNKTE közös szervezésében. Keszthelyen a bőség zavarával küzdve igyekeztünk minél több kiállítást megnézni a Kastélymúzeumban és a hozzá kapcsolódó létesítményekben (vadászati kiállítás, modellvasút, hintómúzeum, pálmaház).

Néhányan megnéztük a Georgikon kiállítását is, ahol régi gépmonstrumokat, a pajtákbán pedig egy nagyon gazdag tárgyi anyaggal összeállított agrártörténelmet szemlélhettünk. A Kis-Balatonnál a vizekkel átszőtt tájat és a Fekete István emlékházat tekintettük meg. Itt egy nagyszerű fénykép is készült a csapatunkról.

2021. nov. 6-án került sor a Károly-Márton-napi búcsúra, mely az önkormányzat, a német nemzetiségi önkormányzat, valamint a PUNKTE közös rendezvénye volt. Navracsics Tibor kormánybiztos úr is megtisztelte jelenlétével az alkalmat, a polgármester úrnak pedig módja volt bemutatni neki a falut. Fogl János borász tartott előadást, és borkóstolóra is sor került. A Tördemic néptáncgyűttes fergeteges műsort adott, a gyerekeket kézművesfoglalkozás kötötte le.

Az egyesületünk a fényképkiállítás szervezésével és megrendezésével járult hozzá az eseményhez. Ötvennyolc kép érkezett be, valamennyit kiállítottuk a Faluháznak a nagytermében. Nagy öröm volt, hogy a Covid 19 után végre sikerült fényképkiállítást rendezni, hiszen legutóbb 2018 őszén kerülhetett csak erre sor.

A múlt s idei esztendőben is közreműködünk a pulai értéktár bővítésében. Ennek nagy

hasznát láttuk az idei Hungaricum-pályázat beadásakor. E pályázat keretében a falu értékeit bemutató könyv kiadására és a hozzá kapcsolódó bemutatóprogramok készítésére nyílt volna lehetőség.

A pályázat benyújtásának gondja egyedül Jáger Tamás elnökünkre hárult, mert mindent digitálisan kellett megoldani. Többszörös volt a túljelentkezés, pályázatunk hibátlan volt, ám „forráshiány miatt elutasított” lett. Amennyiben lesz ilyen pályázat a jövőben, akkor igyekszünk majd újra jelentkezni, hiszen rendkívül jó lehetőségeket kínál.

A Magyar Falu program keretében szintén pályáztunk a náczihegyi középső út másik, még föl nem újított felének rendbehozatalára. E pályázaton civil szervezetek indulhattak, a számunkra ez egy kiváló lehetőség volt. Ezt is Jáger Tamás elnökünk gondozta. Sajnos, ez esetben is a hibátlan pályázatunk – túljelentkezés miatt – csak várólistára került. Maradt számunkra az a lehetőség, hogy mindenki maga előtt javítgassa az úthibákat.

Idén a náczihegyi oszlophoz, az ismertető táblához s Szent Ignác szoborhoz virágtartókat telepített az önkormányzat, ezzel szebbek lettünk s a falu részének is érezhetjük magunkat. Köszönjük!

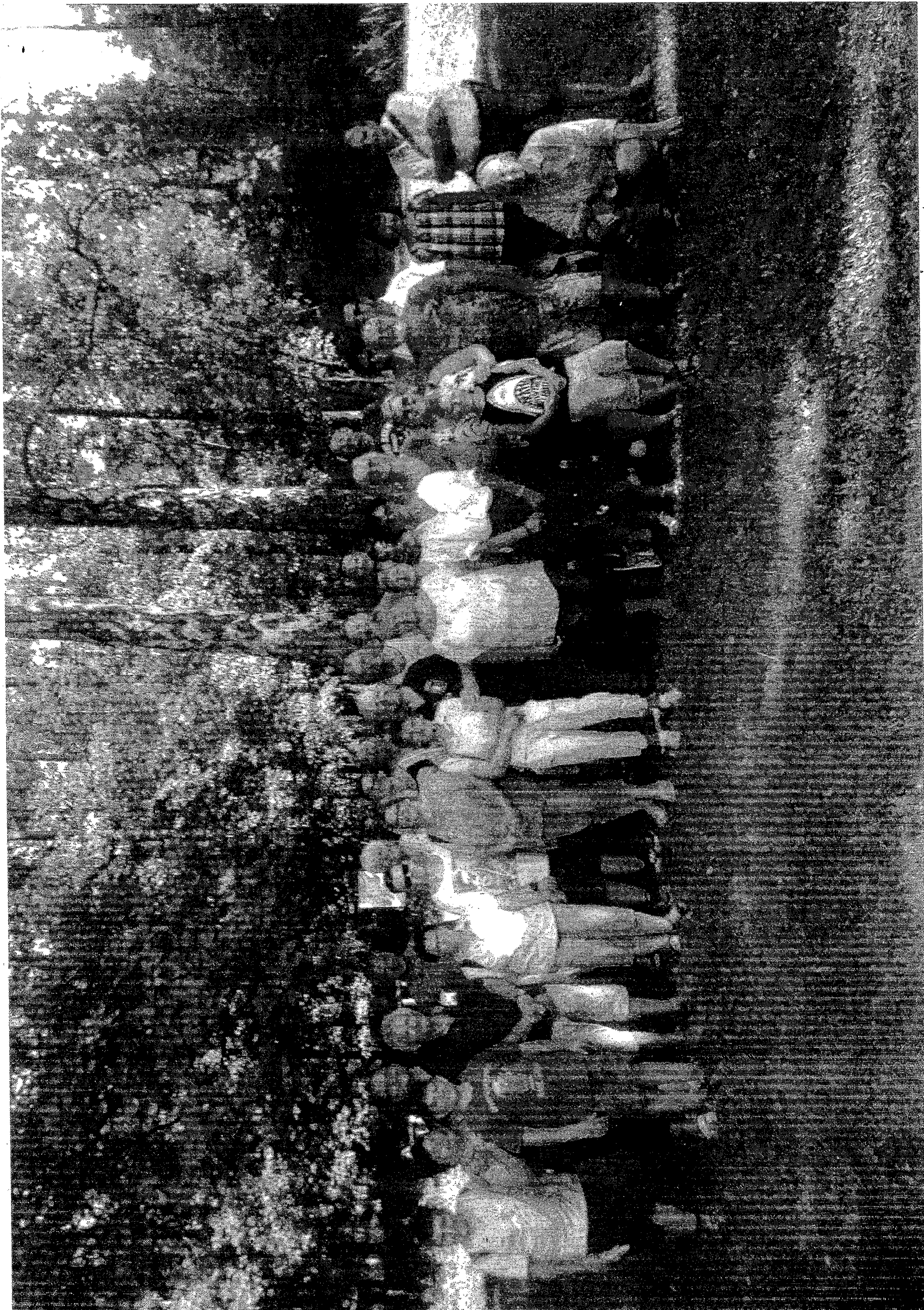
Elnökünk, Jáger Tamás idén is határidőre benyújtotta a kötelező adatszolgáltatásokat: a jelentést az Országos Bírósági Hivatal (OBH) felé, az adóbevallást, valamint a statisztikai jelentést.

2022. május 28-án az egyesületünk közgyűlést tartott. Erre meghívtuk Szenger István polgármester urat is, hogy tájékoztasson bennünket a falu és a zártkert közvéleményét foglalkoztató 77-es útnak a falut elkerülő tervével kapcsolatban.

A tájékoztatást megkaptuk, a kérdésben sok hozzászólásra került sor. A közgyűlés állásfoglalás elkészítését s nyilatkozat aláíratását tűzte ki célul. Utóbbi a polgármester úrnak adhatt volna segítséget a mindenki számára kedvező nyomvonal eléréséhez. Az anyagok elkészültek. Reméljük, hogy az erőfeszítéseinkben mindenki a faluért és a Náczihegyért érzett jogos aggodalmunkat, a közös érdekeinknek a képviselőjét látja.

2022. jún. 18-án az Önkormányzat meghívására jó hangulatú falunapon vehettünk részt. Sor került a játszótér fölavatására, kiváló ételeket főztek a falu „főzőmesterei”, az együttesek vidám zenével szórakoztatták a résztvevőket. Minden tagtársunknak ajánljuk a jövőben, hogy amennyiben teheti, akkor vegyen részt a pulai falunapon.

Bús Mária, a PUNKTE titkára

Nagypapa menti a leventéket (Harmath István háborús emlékeiből)

Jött az első, a második, a harmadik, a negyedik, az ötödik leventebé hívó 1944-1945-ben, de az emberek végig szabotálták.

A harmadik leventevitel már nagyon veszélyes volt, az édesapámnak intézkednie kellett.

Minthogy a tapolcai kiegészítő parancsnoka mindig segített, az apám vele akart beszélni.

Az Eszterházy-kastélyban volt a német parancsnokság, csak innét lehetett telefonálni, német vonalon!

Kérte a tapolcai parancsnokot, hogy ne vigyék a fiaikat. A németek nem értettek magyarul egy kukkot se.

Az előbb még németül magyarázott valamit, miért kell telefonálnia. Pula eléggé náciellenes volt.

1942-ben az emberek egy levelet írtak a minisztériumba, hogy tiltakozzanak a Volksbund ellen.

Hogy ne engedjék be a falujukba ezt az erőszakos, Hitler-örült bandát! A nép se Hitlert, se Sztálint nem akarta.

Itt van a levélnek a másolata, megőriztem azt:

„Nagyméltóságú Radacsay László igazságügyi miniszter úrnak. Budapest. Kegyelmes urunk!

Alulírott pulai község magyar érzelmű lakossága alázatos bizalommal fordulunk kegyelmes urunk elé, hogy panaszunkat meghallgatni méltóztassék.

Községünkben jelen helyzetben tarthatatlan helyzet uralkodik, a község lakossága német ajkú.

És a német propagandának a befolyása alatt kettészakadt, és mi magyar érzelmű, német ajkú magyarok folytonos zaklatásnak vagyunk kitéve.

A gyakori gyűléseiken bennünket minden esetben befolyásolni akarnak, és a német anyanyelvnek a fölkarolása alatt valami más lappang.

Mi alázatosan kérjük kegyelmes urunkat, hogy minket és vele községünk békéjét megvédeni méltóztasson. És kérjük továbbá arra is, hogy szónokaikat, szervezőerőiket a községből kitiltani méltóztasson.

A kérésünket megnyitva kegyelmes urunk jó indulatába ajánljuk magunkat, maradunk a hazának örök hű magyarjai nevében:

Szafner Nándor, Szabó Gyula, ifjú Szauer János, Kanczler Márton, Leitold János, Heiter Lőrinc, Jáger András, Holczer János, és még egy sor aláírás.”

1945-ben jött a kitelepítés. Kilenc házat a legszebbekből kijelöltek. Valakinek eszébe jutott a levél.

Apám fölment, megkapta, és Pulán fölmutatták. Az aláírások bizonyították, hogy ki volt náciellenes. Nem is igen volt Pulán kitelepítés.

A negyedik leventebé hívó miatt apám begyalogolt térdig érő hóban Tapolcára, huszonöt kilométer, és vissza.

Kapolcson a csendőrlaktanya előtt kikopogtak az ablakon, éjszaka: *Hová?* – mondja az öreg – *Hová?*

Megkapta: – *Ne menjen Pista bácsi sehová, reggel megyünk a gyerekekért!* Azt mondta magában: de én csak megpróbálom!

És papírt szerzett, hogy a pulai leventék már nem férnek föl a vonatra, majd a következővel.

Akkoriban, 1944-ben már mindenkit besorozott a német. A Volksbund nőszövetségének a vezetője volt a fő besúgó, ő adta a listát, kit sorozzon a német katonaság.

Korábban csak önkéntes SS-nek mentek, 1944-ben minden pulait besorozták, a negyvenöt éveseket vitték, húszat.

Hat bundista, tizennégy pedig nem! Azt mondták: ők bizony nem mennek! Csak a magyar behívóra.

Negyvennyolc órán belül menni kellett, különben főbelövés járt. Apám fölment a Honvédelmi Minisztériumba, hogy a falu nevében tiltakozzék.

Az emberek nem mennek német katonának! Ők magyar érzelműek. Nem ment semmire, visszajött Pulára.

A bíróval bementek Veszprémbe, éjjel, engem felzörgettek, és vonattal Budapestre mentek.

A bíró ismerte a Hangya Rt. főjogászát, ő bevitte őket a Hangyának a katonai parancsnokához, aki valami vitéz volt, az meg be

velük a HM-be! Ott azt mondta ez a vitéz Kövy: *Akkor ezt a tizennégy embert átveszed a SS-től! És azzal elment.*

A százados úr kékült és zöldült, majd pedig azt makogta: – *Nem lehet, a németek kinyírnak engem!*

Azután egyezkedett: *Esetleg a felét...* Dehát hogy menjenek ők haza, ki legyen az a „fele”?!

Visszamegyünk vitéz... Jaj, csak azt ne! S végül azt mondta: Hát jó... Nem is vitték el azt a tizennégy pulai embert, se a németek, se a magyarok.

1945 elején aztán jött az ötödik leventebehívó: nincs mese, menni kell. Veszprém felől ágyúdörgés, égszakadás.

Ki akar meghalni? Föl a szekérre a tizenöt gyerek, közöttük én is. Tapolcára vittek bennünket.

Az első kocsmá udvarán gyülekeztünk. Ott volt a kapolcsi leventeparancsnok, egymaga. Azt mondta:

– *Három kocsival jöttem volna, a magyar gyerekek azonban fölfutottak a hegyre!*

Azt magyarázta apámnak, ne menjen a parancsnok elé, mert rá is pisztolyt fogott, ordibált, hogy ez szabotázs, földhöz verte a pisztolyt, taposta.

Apám csak bement. Sorakoztatták a tornateremnyi raktárban a járás leventéit: – *A falhoz, körbe!*

Egy-egy hézagba állították a pulaiakat, és kérdezték: – *Kinek nincs apja, anyja, vagy olyan betegek a szülei, hogy képtelenek magukról gondoskodni?*

Kiállt a fele. Több próbakör, és mire befejeződött a rosta, mind a tizenöt pulai gyerek az udvaron volt.

Otthon jött a veszprémi elhárító tiszt, SS, hamar a házuknál találta magát. – *Tudom, hogy kend...*

Édesapám a listával már az erdőre küldött engem. – *Adja elő a leventelistát! – Nincs. – Falhoz!*

A falhoz állította, és pisztolyt szegezett neki. Ezért kellett neki engem elküldenie, nehogy gyengeségében kiadja.

Nem tudott kicsikarni belőle semmit. De: viszik a fiúkat! Maguk a németek. Nincs más, a petendi parancsnokságra futott.

Óreg, hatvan körüli vezérkari tisztek voltak ott, munkára fogták a lakosságot a visszavonuló németek ágyúállásaihoz. Azt mondta a parancsnok:

– *Mint apa, megértem magukat, mint katona... Várjanak még, megbeszéljük! Kérjük a listát!*

Reckir, hazardírozás, mert épp ez. Odaadták. Beírták a pulai leventéket az árokások közé.

De nem viszik el őket ásní se. Csak egyet kértek, hogy pénzért kaphassanak ennivalót a faluban.

Négy-öt emberről volt szó, apámék boldogan vállalták.

Másnap édes apám összefutott az utcán a veszprémi elhárítóval, aki akkor jött a volksbundos asszonytól, aki ma Ausztráliában él, 1945-ben elfutott, és nekiugrott:

– *Tudom, hogy maga járt Petenden! De a legutolsó szó majd a miénk lesz!*

Tíz napra rá özönlött a tengernyi szovjet katona. Viszik az árpát az egyik volksbundos mamától, a férjét ő ugrasztotta be, aki olyan csendes, jó ember volt, ez meg harcias.

Az asszony tartja a zsákját, két orosz katona meg lapátolja bele. A házuk előtt mentem el, rám szólt:

– *Na, te nagyokos, ezek jobbak?*

Mit válaszolhattam volna?

– *A lónak enni kell adni.*

Közreadja:
Knoll József

Pula Települési Értéktára

Az emberiségnek a fejlődése számtalan érdekes, ugyanakkor értékes alkotásnak a létrehozásával tarkítottan alakult és alakul ma is, folyamatosan.

Nem célja ezen írásnak az ősember pattintott kőszerszámainak, az ókori piramisok keletkezésének (és még sokáig folytathatnánk a sort) a kivésézése.

Sőt, még a magyarság különleges értékeinek – a Hungarikumoknak – a felsorolásába sem szeretnénk belemenni.

Szólni szeretnénk azonban arról is, hogy a Magyar Országgyűlés *A magyar nemzeti értékekről és a hungarikumokról szóló 2012. évi XXX. törvényben* rendelkezett a magyar nemzeti értékeknek a rendszerezéséről, amelyekről kijelentette, hogy egyedülállóak és megőrzendők.

Ennek megfelelően az Önkormányzatunk a településünkön is létrehozta a *települési értéktár bizottságot*.

Ők azok, akik a *települési értéktárba* (az önkormányzat területén fellelhető nemzeti értékeknek az adatait tartalmazó gyűjteménybe) elkezdtek gyűjteni a helyi értékeket.

A gyűjtemény jelenleg (2022. július végén) a következő értékeket tartalmazza, mégpedig a bekerülés sorrendjében:

- Reményi Antalnak, Tóni bácsinak az életútja;
- a Pulai Római Katolikus Templom;
- a Náczihegy;
- a Kráter Köpark;

- Harmath Istvánnak az életútja és a munkássága;
- a Pula-Náczihegyi Tükör-Spiegel újság;
- a Pula Község területén található kőkeresztek;
- a háromlyukú és kőboltozatos híd a patakon;
- a tálodi Szent Ilona kápolna;
- a pulai bazaltbarlang;
- a Szent Flórián Kápolna;
- a pulai alginit;
- a pulai legelőerdő;
- a tálodi Szent Erzsébet Pálos kolostor;
- az ősorrszarvú leletek Pulán.

Az egyes felsorolt értékekről részletesebben a honlapon (pula.hu/index.php/ertektar) olvashatunk.

Az értéktárba kerülést a *települési értéktár bizottság* szabályozza, amely – jelenleg – háromtagú:

Holczer Balázs az elnök, Szenger István tag, és Jáger Tamás is tag.

Az értéktár bármikor, folyamatosan bővíthető, bárki javasolhatja az újabb érték föl vételét a tárba.

Az új értékeknek a benyújtása a honlapon lévő hivatalos formanyomtatványon történhetik meg.

Jáger Tamás
a települési értéktár
bizottság tagja

2022. április 3: Országgyűlési választási eredmények Pulán

Egyéni szavazatok:

Dr. Navracsics Tibor Fidesz-KDNP:	72 (72,73%)
Rig Lajos DK-Jobbik-Momentum-MSZP-LMP-Párbeszéd:	24 (18,68%)
Sándor Balázs MKKP:	3 (3,03%)

Pártlistára leadott szavazatok:

Fidesz-KDNP:	65 (71,42%)
DK-Jobbik-Momentum-MSZP- LMP-Párbeszéd:	17 (18,68%)
Mi Hazánk:	5 (5,49%)
MKKP:	4 (4,39%)

A bölcs Nagymama (Nagyszüleim emlékére)

Nagymamámra így gondolok,
Mikor a Nácihegyen dolgozok:
Bölcs volt maga jó Nagymama
Bölcs volt maga hat osztállyal,
Magyar, német nyelvtudással,
Dolgos svábos szorgalmával,
Vicces Jáger-humorával.
Mikor én már nagyobb voltam
Terveimet hosszan mondtam.
„Hej, de szép az, amit mondasz,
De ebből még semmi sem igaz!
Tanuld meg hát kisunokám,
Hogy az élet munkából áll!
Vannak, akik csak beszélnek,
A másikkal meg csak tesznek!
Jegyezd meg hát, kis korodban
Mit mondott az öreg mama:
Könnyebb beszélni, mint tenni,
Nehezebb főzni, mint enni!”
Régen elmentél már, mama,
De intelmed nem felejttem soha!

Knoll József
(2021., Péter-Pál napján)

Árubeszerzés eleink idején

A ma élő, főleg a fiatalabb nemzedék nehezen képzelel el, hogy a száz évvel ezelőtti falusi környezetben egyáltalán nem volt szokás a napi bevásárlás.

De még a néhány naponkénti sem, ahogyan manapság autóval hordják haza a púposra rakodott bevásárlókocsi tartalmát a teszkóból.

Akkoriban az ország lakosságának túlnyomó többsége kisebb-nagyobb falvakban élt, és a napi megélhetéséhez szükséges dolgokat – kevés kivétellel – helyben állította elő, és a kivételt is leginkább időszakos vásárokból szerezte be, vándorkereskedőktől.

Néhány száz évvel ezelőtt egy zsákfalú lakója évente ha egy-két idegennel összefutott, és a són kívül szinte mindent előteremtett a környezetéből.

Az élelmet maga termelte meg, a ruházat alapanyagát szintúgy, már csak fonni kellett a fonalat, amelyet korábban guzsallyal, később – hatékonyabban – rokkával oldott meg.

Az elkészült fonalat vászonná szőni Puláról elegendő volt Nagyvázsonyig elmenni, ahol a tőlünk elszármazott Szauer Flóri bácsi a takácműhelyében elvégezte azt is.

Azt mesélték, hogy Jáger nagyanyám a két háború között évente vagy kétevente elgyalogolt Ajkára, ahonnét elvonatozott Bécsbe, beszerezni a varráshoz szükséges különlegesebb holmikat: gombokat, szegélyeket, cérnákat, egyebet.

Bécs alig volt messzebb Pestnél, és akkoriban az oda kijutás nem volt úgy megnehezítve, mint a mi fiatalkorunkban.

A nagyanyám testvére, Jáger Jóska bácsi, a kovács, a vasat ugyan vette, de a munkájához a faszinet maga égette az erdőn. (Egy kovács szakmájához hozzátartozott a szénégetés is.)

De két-háromszáz évvel ezelőttig a vasat is igyekeztek helyben előállítani, a szinte mindenütt fellelhető gyepvasércből, faszénnel.

Ilyen bucakemencéknek a nyomai föllelhetők Hegyesden, de még itt, a pulai erdőben is.

Kislőd azért lóg ki a sorból, mert ott a környéken talált bauxitból gyártották a vasat. A bauxitot a vastartalma színezi vörösre, és az alumíniumgyártásnál mint kellemetlen szennyező szerepel.

A kislődiek nem is sejtették, hogy az ő alapanyaguk nemsokára sokkal értékesebb lesz, de nem a vas miatt!

A meszet eleink a Mulató-árokban égették, a kemence most is megtalálható annak a keleti partjába beleépítve.

A házak a mi környékünkön sárba rakott kőfallal épültek, a tetőfa helyben termett, a fedésre jó rozsszalmával együtt.

A hordót, a vödört, a kádat, de még a szekeret is Schumacher Kari bácsi, a bognár készítette, mondhatni családi vállalkozásban, mert az ezekhez szükséges vasalást a sógora, a már említett Jáger Jóska („Joszef”) bácsi, a kovács készítette el.

Még olajütő is volt a faluban a Scheller-család jóvoltából, ahol a sok állati takarmányozásra szánt töknek az egyébként értéktelennek tekintett melléktermékéből, a tökmagból sajtolták az isteni ízű tökmagolajat.

Pula kis falu volt, eleinte mindössze húsz család lakta, onnét sokasodott 1910-re 496 főre, ez volt a „demográfiai csúcs”.

Utána már fogyásnak indult. Soha nem volt azonban akkora, hogy sok iparost el tudjon látni.

Ha takácsra volt szükség, hentesre, orvosra, vagy patikusra, akkor Nagyvázsonyba kellett menni.

Ahogy bonyolódott („fejlődött”) a világ, egyre több sajátos szakmát üzőre volt szükség, és egyre több messziről jött árura.

A XIX. században a gyáripár, és vele összekarolva, mintegy egymást támogatva fejlődött az áruszállítás.

A gyáripár nagyban álmodik, a sok iparcikket pedig nagy területen kell teríteni, ehhez kell a szállítás fejlődése, amely errefelé leginkább a vasutat jelentette.

A sok árucikket valahogyan el kellett juttatni az emberekhez, ez a kereskedelem hihetetlen arányú fejlődését eredményezte. A nagyobb települések mellett egyre kisebbekben is megjelentek a boltok.

Magyarországon e folyamatot erősítette a Hangya szövetkezet, mint országos kereskedelmi hálózat 1898-as megalapítása.

Az ezredik boltot 1911-ben avatták fel, Dömsödön, de az első világháború előtt már elérte a számuk a háromezret.

A mozgalomnak a II. világháború előtt kétezzer tagszövetkezete, négyezer boltja és nyolcvan termelőüzeme volt. A Hangya azért lett vonzó, mert képes volt a nagybani beszerzés és

értékesítés összes előnyét biztosítani a szövetségi tagok számára: mivel az egész ország részére, nagyban vásárolt árut, így húsz-harminc, olykor ötven százalékkal olcsóbb árat tudott elérni.

A Hangya pulai üzletének volt öregapám a boltosa és a kocsmárosa. Eredetileg Háber Istvánnak hívták, de mivel a hálózat úgy azonosította magát, hogy „keresztény magyar” kereskedelmi szövetkezet, elvárt volt, hogy az alkalmazottaknak magyar nevük legyen.

Ezért kérte öregapám a nevének megváltoztatását Háber-Harmatra. (A Háber alighanem azért maradt meg, mert különben egy faluval arrébb Harmatként említve, mindenki összenézett volna, hogy „hát, az meg ki a csoda?”)

A mai szokásokról, amely szerint az árut kiviszik a központból az üzletekhez, itt szó sem lehetett. A boltosnak kellett hetente bemennie a falu egy heti árujáért a veszprémi központba, a Bezerédi utcába. (A mostani gyógyászati bolt mellett megvolt még néhány évtizede az a kapubejáró, amely mögötti udvaron volt a Hangya raktára.)

De azért sem vihették ki akkoriban az árut a bolthoz, mert Nagyvázsonytól Puláig még rendes út sem volt, a Veszprém–Tapolcai út a Vázsonyt Petenddel összekötő „kilenc kanyaron” keresztül vezetett.

Pula csak egy kitérő volt Ajka felé. (Puláig még csak-csak lehetett közlekedni, de Pula után Petend felé a Séd partján a sártengerben a közlekedés időnként kalandos volt. Csak a második világháború után hordták össze azt a töltést, amelyen most már zavar nélkül lehet autózni.)

A mindenheti áruért menés így hát öregapámra hárult. Télen-nyáron nem volt kimaradás. Nyáron szekérrel, még csak-csak ment, legfőljebb elázott, de hát „a nyári eső csak víz!” De télen, hófúvásban sem lehetett halogatni az utat a jobb időig.

Olyankor a sógora, Ther Franci bácsi tartott vele, egyedül nekivágni életveszélyes lett volna.

Ismerte hát jól az ilyen viszontagságokat. Akkor még nem jutott el hozzá rádió az időjárási előrejelzés figyelmeztetése, hogy néhány óra múlva hóvihár várható.

Mentek hát, minden rosszra felkészülve. A családi legendáriumban maradtak fenn történetek a kalandjaikról.

Mondták, hogy olyankor az úton szánnal nem lehetett menni, mert onnét vagy lefújta a szél a havat, vagy ellenkezőleg, torlaszt épített.

Mentek hát a mezőkön, amerre úgy tűnt, hogy jobban járható. De hófúvásban, amikor az ember a lovak faráig sem lát, merre haladjon? Az egyik újukon eljutottak egy olyan hótörleszig, amelyen képtelenség volt áthajtani.

A süvítő szélben lepakolták hát a zsákokat meg a ládákat, az üres szánt átszuszakolták a torlaszon, aztán egyenként át a holmit, fel a szánra, és indulhattak tovább. Aztán nemsokára jött a következő torlasz.

Azon még átkínlódták magukat. Aztán a harmadiknál úgy döntöttek, hogy az életük megóvása a legfontosabb cél, a szánért meg a szél elcsöndesedése után is visszamehetnek. Kikötötték hát a két lovat a szán elöl.

Aztán az egyik az egyik lónak, a másik meg a másiknak a farkába kapaszkodva elindult, az állat ösztöneire bízva magukat. Be is jött a számításuk: egyszer csak a hófüggönyön keresztül egy épület udvara kezdett derengeni előttük: a vázsonyi kocsmá volt.

A falu húsellátása másként működött. Ha valaki vasárnap húst akart enni, de nem akart állatot vágni, az szombaton a boltban leadhatta a pontos rendelését, a pénzzel együtt. A bolt zárása után apámnak, mint suttyó kölöknek kellett minden héten átszaladni a patak partján Vázsonyba, megvenni a hentesnél a húst, amelyért este a kocsmában jelentkezhettek a tulajdonosa.

Apám elbeszélése szerint egy nyári szombat délutánon a falu végén focizott barátaival, és sehogyan sem akaródzott abbahagyni egészen addig, amíg nem kezdtek tornyosulni valami szörnyen félelmetes zivatarfelhők.

Ezt látva, hazaszaladtak. A szülőházhöz közeledve látta apám, hogy az öregapám kint áll a kapuban, és aggódva nézte a felhőket. El akart suttyanni mellette, de az öregapám csendesen utánaszólt: „Tudod, hogy van egy feladatod?” Apám ijedten felelt: „Tudom.”

Nagyapám csak annyit szólt szelíden, de határozottan: „Ott van a cekker a széken.” Több beszédre nem is volt szükség. A falu nem maradhat vasárnapi ebéd nélkül. Az apám elmesélése szerint életében nem félt annyira, mint amikor zuhogó esőben, cikázó villámlásban rohant Vázsonyba az erdőn keresztül.

A nagyapám soha nem kiabált. Mindig megtette, amit a kötelességének tartott, akármilyen nehéz is volt az. És ezt várta el többiektől is. Volt is tekintélye. Lehet, hogy nem ismerte Ranolder püspök mondását, de tartotta: „Nincsen szüksége annak haragra, akinek van elég hatalma.”

Harmath István

Pula, a (majdnem) trianoni határfalu

A XX. századi Magyarország viszontagságos történelmét tanulmányainkból, elődeink által elmondottakból, valamint személyes életünk tapasztalataiból nagyrészt jól ismerjük. Minden magyar ember nagy fájdalommal gondol az országnak az igazságtalan földarabolására.

Ebben fő szerepet játszott a környező népek nacionalista vezetőinek mohósága, és a történelmi, illetve földrajzi ismeretekkel szerényen rendelkező nagyhatalmi vezetők politikai hozzáállása.

A legnagyobb zsákmányhoz azok a románok jutottak, akik az első világháború orosz frontján még a magyarok oldalán harcoltak.

A megfelelő időpontban azonban – amikor elérte őket a front – hirtelen átálltak az ellenséghez.

A kisantant politikusainak képzeletében még a később megkapott zsákmánynál is több szerepelt.

Különböző térképvázlatokkal kuncsorogtak a tájékozatlan, de az ország földarabolásában érdekelt nyugati vezetőknél.

Európának a talán legtermészetesebb határaival rendelkező, többnemzetiségű államát akarták szétarabolni.

Ennek az eredménye az, hogy a török idők után épségben maradt történelmi emlékeink, az épített örökségünk jó része a határon kívül található.

Az első világháború lezárása után a felelőtlen és tehetségtelen vezetők, majd a kommün tálcán adta a románoknak, hogy a lefegyverzett országon átgazoljanak.

Tudvalevő az, hogy eljutottak még Veszprémig is, sőt egészen Nagyvázsony település határáig.

A hagyományosan ügyes politikusokkal rendelkező csehek tervei között az északi és a déli szlávok „összekötése” is szerepelt.

Márpedig ennek útjában ezer éve Magyarország állott. De ez már a nagyhatalmaknak is sok volt.

Miért foglaltuk össze a történelmi tényeket?

Mert a nagyvázsonyi Gazdaboltban megvásároltam dr. Kandikó Csanád *Vázsonyi történetek* című kiadványát.

Ez egy igen élvezetes szöveggyűjtemény keretében foglalja össze Nagyvázsony és környezete történelmét.

A mű természetesen főleg Kinizsi Pállal, a várral, a csatákkal, a Zichy-családdal és a betyárokkal foglalkozik.

Melegen, jó szívvel ajánlom mindenkinek, akit érdekel a közvetlen környezetének a történelme.

Az egyik fejezetnek a címe a következő: *Nagyvázsony, a (majdnem) trianoni határfalu*. Idézet az írásból:

„A Balaton északi partjának elcsatolása 1918-ban merült föl, amikor az első világháború még bőven zajlott.

Az elképzelés lényege az volt, hogy amennyiben a háborút elveszítik a központi hatalmak, az Osztrák-Magyar Monarchiát föl kell osztani.

Az Ausztria és Magyarország közötti határt pedig meg kell szüntetni úgy, hogy a két szláv állam (a leendő Csehszlovákia és Szerb-Horvát-Szlovén Királyság) ékelődik be a Monarchia két állama közé.

E tervet hívják szláv korridornak. Ezt a trianoni békekonferencia előkészítő bizottsága elutasította.”

A korridornak a legfontosabb részét Zala (és Vas) vármegye képezte. Ebben az időben Zala vármegyéhez tartozott majdnem az egész északi Balatonpart.

Néhány cseh vázlaton egyenesen berajzolták a Balatonnak a középvonalán húzódó „új határt” is.

Ami bennünket jobban érint: Nagyvázsony Veszprém vármegyéhez tartozott, a mi kis falunk, Pula pedig – Zala vármegyéhez.

Játszunk el mi is dr. Kandikó Csanáddal: ezen elmebeteg gondolat megvalósulása esetén hol lehetett volna Magyarország és a szláv korridor határa? Idézet:

„Ha minden a legrosszabb tervek szerint alakul, akkor Nagyvázsosynak ma két határátkezője lehetne, és mindkettő a mai nagyvázsonyi közigazgatási határokon állna.

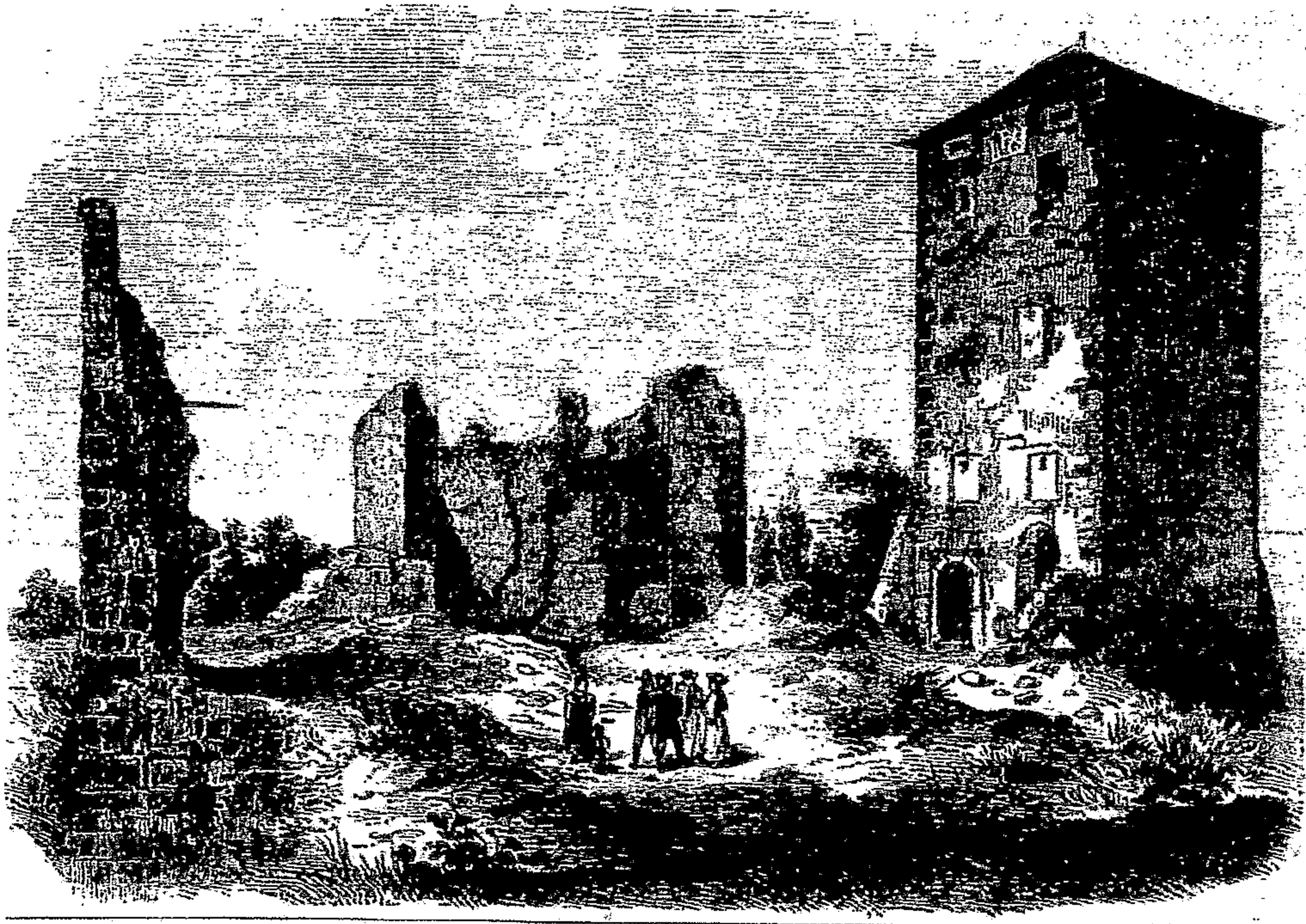
Az egyik a Pula felé vezető úton, a Barátpuszta utáni emelkedőn. A másik pedig a korabeli Nemesleányfalu és Szentjakabfa közötti határon, az erdő „bejáratánál”.

A föntiek – hála a jó Istennek – csak a lehető legrosszabbat foglalják magukban, mégis tisztán jelzik a trianoni utódállamok hatalmas étvágyát.”

Nagypál Gábor

dr. Kandikó Csánád

VÁZSONYI TÖRTÉNETEK

Füben-fában orvosság: A húsos som (Cornus mas)

A „gyógynövény” rovatunkat a környékünk egyik értékes erdei gyümölcsével folytatjuk.

Ennek az igen-igen finom termése mellett bizony nagyon kemény a fája, és többek között a kora tavaszi virágai miatt is a hasznos cserjéinknek az egyike.

A mészkőhegyeink napsütéses erdőszéli részeit szereti, az árnyékos részeken viszont alig terem.

A „cornus”, nemzetségnév „szarv”, illetőleg „agancs”, jelentésű, ami a fája keménységére utal.

A húsos somnak a fás része annyira kemény és oly igen nehéz, hogy még a vízben is elsüllyed.

Kiváló szerszámnyél, előszeretettel használják például kalapácsnyél, sétabot és fokos készítésekor.

Réges-régen pedig a lovaskocsikra küllőket, tengelyeket, és szegeket készítettek belőle.

A húsos som az egyik elsőnek virágzó fás növényünk, az apró sárga virágai lombfakadás előtt nyílnak.

Februárban, valamint márciusban csalogatják a rovarokat, kiváló méhlegelőt kínálva nekik.

A gyümölcs húsa nagy csonthéjas magot takar; ezt régen – pörköelve – kávépótlónak használták.

Ennek ellenére húsos somnak hívják a növényt, minthogy a másik hazai somnak, a veresgyűrű somnak sokkal kisebb és nagyon fekete a termése.

Tovább, az a másik fajta som egyáltalán nem is ehető – mégpedig pontosan azért, mert nem is húsos.

Mára már léteznek nemesített fajtái is, amelyek nagyobb termésűek a vadon élő testvérüknél.

Ekképpen már kerti növényként is egyre inkább kedveltebbek a különböző fajtái a húsos somnak.

A savanykás, édes, ugyanakkor nagyon finom fanyar ízű termése sok-sok C-vitamint tartalmaz. A csonthéjas, piros és hosszúkás-tojásdad alakú termése augusztus és szeptember tájékán érik.

Az érett és a begyűjtött gyümölcs feldolgozásának a kedvünk szerint többféle módját is választhatjuk.

A lekvárnak a készítésén kívül akár aszalva, netán befőttként, valamint szörpnek eltéve is kiváló C-vitamin forrás lehet a téli hónapokban.

Újabban még pálinkát is főznek belőle. A somból készült lekvár a vadételek mellé is igazi csemege lehet.

Ezúttal pedig az újságban közkinccsé teszünk kétféle lekvárelkészítési módot, az alábbiakban:

Molnár Józsefné Jutka és Szabó Györgyné Erzsi a lekvár nyersen és hidegen eltevésére esküszik.

Ennek az a legfőbb oka, hogy ekképpen a vitamintartalom a maga teljes egészében bennmarad.

„Amennyiben nem elég érett, vagy éppen egyenetlenül érett a húsos somunk, akkor azt egy igen vékony rétegben – egy fehér ruhára terítve – kitesszük a napfényre.

Egy-két napra még utó kell érlelni. Az érett somnak a színe sötétbordó, és a gyümölcs nagyon puha.

Ezután az egészet jó alaposan megmossuk, hosszasan lecsepegtetjük, majd kimagozzuk, a hagyományos paradicsom-passzírozón átnyomkodva.

Egy kilogramm gyümölcsvelőhöz 80 dkg cukrot, és a tartósítás miatt egy csipetnyi szalicilt adunk.

Az így kapott masszát akár többször is átkeverhetjük, hogy a cukor tökéletesen feloldódjék.

Amikor már az egészet lekvárállagúnak ítéljük, akkor tiszta üvegekbe töltve, légmentesen lezárjuk.”

Bús Marika melegen is szokott belőle lekvárt főzni.

„Az érett somot jól megtisztítjuk, megmossuk. Egy főzőedényben addig főzzük, amíg puha nem lesz.

Amikor a som végre-valahára megpuhult, akkor a passzírozón vagy a téstaszedőn átnyomjuk.

Akkor válik meg jó arányban a hús a magtól, ha durva kefével (gyökérkefével) jó sokáig dörzsöljük.

Pontosan annyi cukrot teszünk hozzá, ahány kilogramm maga az általunk átpasszírozott som.

A cukornak a hozzákeverése után a masszát lassanként az általunk kívánt sűrűségűre főzzük.

A végeredményt üvegekbe rakjuk, a tetejére pedig egy kevés, késhegynyi szalicilt szórunk, légmentesen lekötjük, és száraz dunsztba tesszük.”

Álljon itt még – kiegészítésképpen – néhány adat és érdekesség a húsos sommal kapcsolatban:

Németül *Kornelkirsche* vagy máshol *Dirndl* a neve, amely elnevezések a cseresznyeszerűségére, illetőleg a keménységére utalnak.

A növényt szaporítani legegyszerűbben – mégpedig a cserjéknél szokásos módon – a tősarjakról tudjuk.

A szaporítása a magról sem teljesen lehetetlen, e magok azonban igen nehezen kelnek ki csak, sokszor egy vagy akár két évig is elpihennek.

A som őshonos hazai elterjedtségére és nagyra becsült értékeire utal számos földrajzi elnevezésünk is.

Ilyen elnevezések a következők: Somogy-megye, Som község, Somhegy, Somló, Somlyó, Somoskői vár.

De személynevekben (például: Som Lajos) is megtaláljuk, sőt akár keresztnévként is ismert: Soma.

Ezúton is nagy-nagy szeretettel üdvözljük Gazdag Somát, a településünknek az ifjú lakosát!

Magyarországnak a leghíresebb somfája a keleti országrészben, Császló településen található.

Ez a gyönyörű óriásbokor egyben Európának az egyik legidősebb növénye is, hiszen egyes becslések szerint akár négyszáz évnél is idősebb lehet.

A földszinten mért törzskerülete kb. 500 cm, a magassága kb. hat méter; minden esztendőben rendszeresen terem kb. 90–120 kg gyümölcsöt.

Méltán szerepel a „Császlói som” a Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Értéktár értékei között. Hogy az elődeink pontosan mire is használhatták az írásunknak a tárgyát, a húsos

somot, valamint sok más érdekességről is olvashatunk máshol.

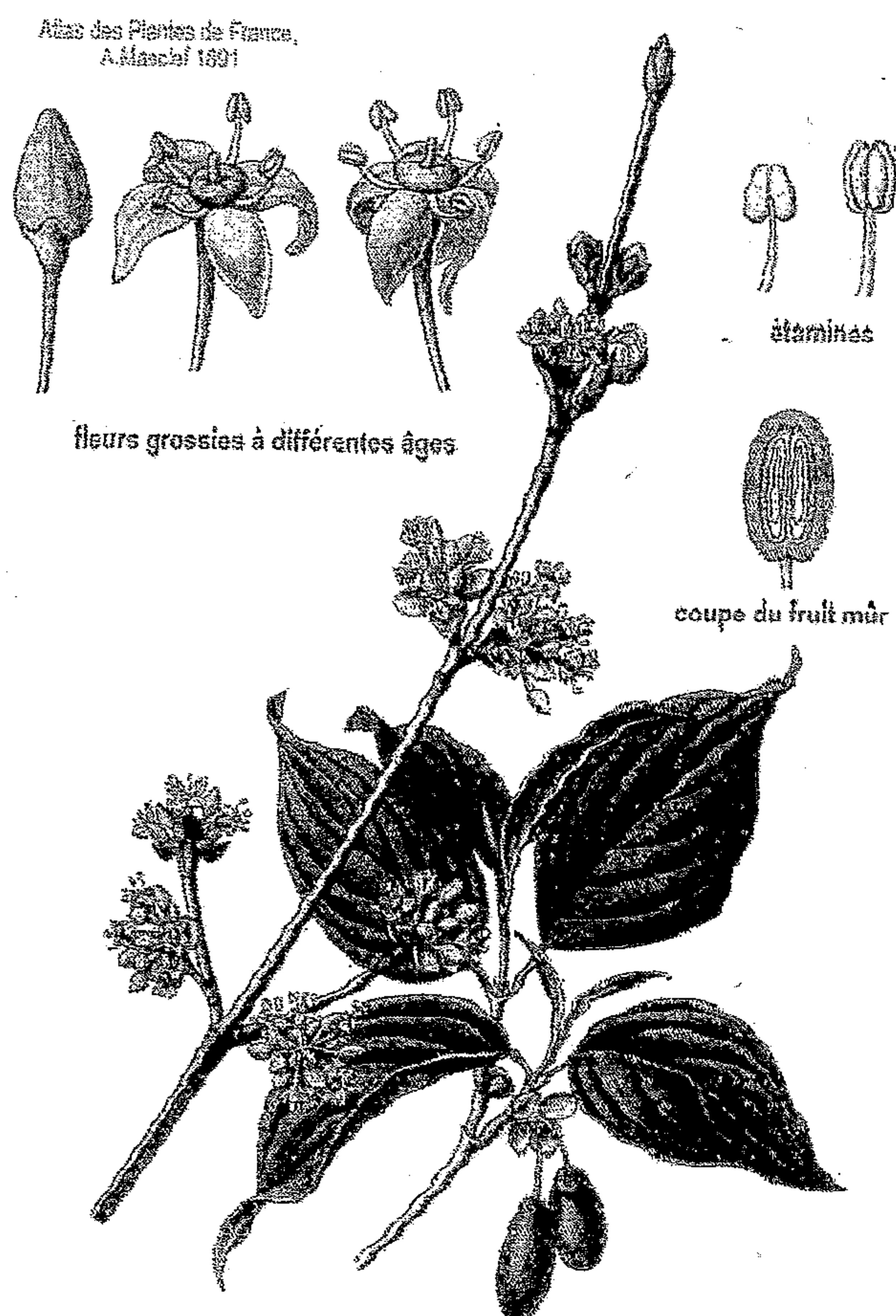
Például hozzáolvashatunk a Német Nemzetiségi Önkormányzat által 2011-ben kiadott *Pulai olvasókönyv Reményi Antal emlékére (Pulaer Lesebuch: Ein Gedenkbuch für Antal Reményi)* című könyvnek az *Erdők között élünk* című fejezetében.

A jelen írásnak az elkészítésében a hathatós segítségemre voltak a lekvárreceptek megosztói, mellettük pedig Steierlein József, nyugdíjas erdész.

A felhasznált irodalom a következő: *Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Értéktár*; a *Wikipédia*.

Továbbá: Tolnai Kálmán: *Vad-és halételek, erdei gyümölcsök* (Táncsics, Budapest, 1971.).

Jáger Tamás

Pl. 118. Cornouiller mâle. *Cornus mas* L.

Egy hajdani diófa emlékére

Amikor több mint negyven éve elkezdtük a pulai birtokunkat művelni, mindig csodálattal néztem a szomszédos, 227-es helyrajzi számú telken lévő hatalmas diófát. A telek alsó harmadában álló, méteresnél is nagyobb törzsvastagságú fa koronája mindkét telekszomszédba átért, sőt még ott is árnyat és nem kevés termést ajándékozott a telek szomszédainak.

Erre a fára az idősebb pulaiak és náczihegyiek még emlékeznek ma is. Talán a hegy birtokbavétele idejétől, de százötven évnél bizonyosan régebben adott árnyékot és termést a szorgalmas szőlőművelőknek. Sajnos, az 1980-as évek derekán az akkori tulajdonosa egy rossz döntést hozott és tuskóirtásos döntéssel kivágatta.

Hiába kérleltem, hogy egy ilyen fát meg kell őrizni, másképpen döntött. Sok öröme nem lett benne, mert a hatalmas törzset nem bírták elszállítani, ottkorhadt el lassan a helyszínen. Néhány szép utóda él ma is a mi birtokunkon.

E kicsit szomorú történet jutott eszembe, mikor egy szép télvégi napon körbesétáltunk a hegyen, s megmérgettük a nagyméretű, idős fákat. Az adatokat táblázatba foglaltuk. A 68-70 cm-nél vastagabb fákat vettük fel. Induljunk tehát egy kis sétára, a középső úton, az emlékoszloptól!

Az erdőgazdasági út legelején, a jobb oldalon kissé a letörésben van az első hatalmas fa, egy mezei juhar, majd az úton továbbhaladva a „Szent Ignác térig” további mezei juharok, egy különleges alakú, szinte fekvőként induló cserfa, közvetlenül az út mellett egy szép szál egyenes hatalmas cserfa, és a Szent Ignác tér sarkában, egy, a rendezvényeinknek kellemes árnyékot adó mezei juhar található. (1-6-os számú fák a táblázatban.)

E fák mind az erdőgazdasági területen állnak, sajnos némelyikük igen méltatlan körülmények között. Nagyon is megérdemelnék a környékük megtisztítását a bozótól és a szeméttől, és egy keskeny kis gyalogút kialakítását a felkeresésükre.

Ezek igen idős fák, mivel e terület hajdan legelő volt (1850-es évek). A fák mérete s habitusa mutatja, hogy jellegzetes legelői fák és már akkor is állhattak. Szerencsére az erdő telepítésekor és a felújításakor a tulajdonos nem bántotta őket.

Továbbhaladva a középső úton találkozhatunk két érdekesebb nagy fával (7. és 8. számú fák a táblázatban). A 229-es telken álló, 77 cm átmérőjű mamutfenyő valójában egy „óriáscsecsemő” ezekhez az idős, nagy fákhöz képest, mivel még csak negyven éves, de reméljük, még előtte az élet,

és tovább gyarapszik és növekedik. Kétségtelen azonban, hogy már most is a hegy egyik legmagasabb fája.

A 234/1.-es helyrajzi számon áll a hegy legnagyobb gyümölcsfája, egy piros pogácsa almafa. Kora jól azonosítható, mivel a korábbi tulajdonosa, néhai Stumpf Márton elmondása szerint nyolc éves volt ő, amikor oltották. Ebből a kort ki lehet számítani, de bizonyosan száz év felett van.

Sajnos, a koronájában sok a fehér fagyöngy. Ettől meg kellene szabadítani, ami nem kis feladat a magassága miatt. Esetleg az Önkormányzat segíthetne ez ügyben a tulajdonosnak.

Kiballagva a hegy keleti határához, és észak felé fordulva, a gyepűben (249-es hrsz., 9. sz. fa) találjuk minden bizonnyal a legidősebb fát. Ez egy sarj kocsányos tölgy, a tuskóját már teljesen benötte, a tőátmérője 130 cm, az ezen lévő élő sarjtörzsek közül a legvastagabb 89 cm átmérőjű.

Az eredeti fa kora valamivel idősebb lehet a művelt hegy koránál. Valószínűleg az erdőirtás idején, mint a határon lévő fát kivágták ugyan, de a tuskóját nem távolították el. Az ezen felnövekvő sarjakat már hagyták növekedni. Reméljük, soká bírja még.

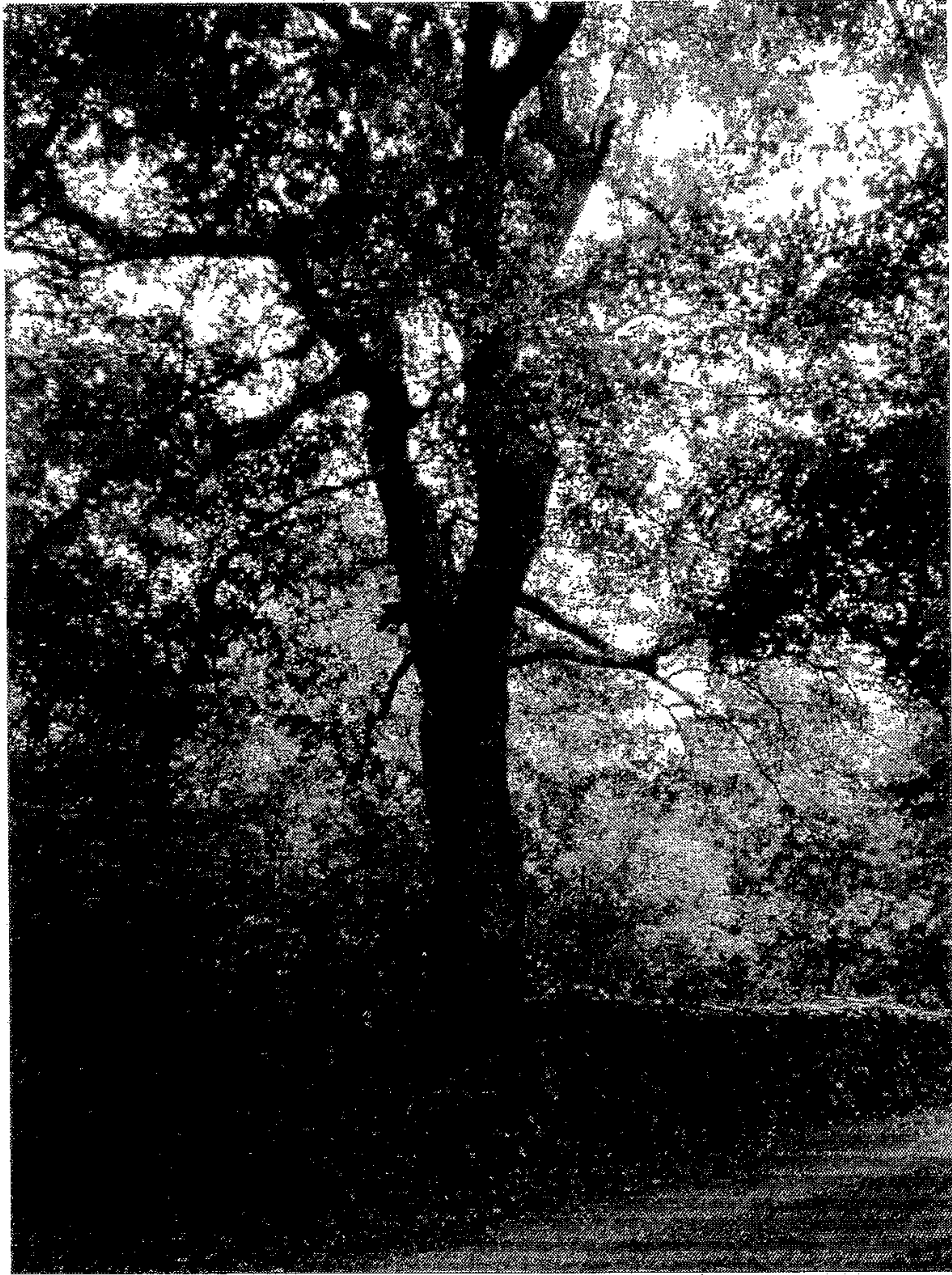
Ha tovább haladunk a hegy északi határan, szép gyűjteményét láthatjuk a kőhatáron felnőtt, változatos ágelágazásokat mutató hatalmas cserfáknak. E fák, mint habitusuk is mutatja, jóval idősebbek a környező idős erdő fáinál. Minden túlzás nélkül elmondható, hogy a koruk százötven-kétszáz év közötti lehet (10-24-es számú fák a táblázatban). Együtt és külön-külön is mindegyik érték!

Láthatjuk a sétánkat befejezve, hogy sok tulajdonosnak, aki talán nem is tudja, de különleges ökológiai, erdészeti és hegytörténeti érték van a birtokában. Ezek az idős fák sokat láttak, és sokat tudnak a hegyünk történetéből.

Érdemes megőriznünk őket, és meghallgatnunk az üzeneteiket. Ezek az öreg és méretes fák a községi értéktárba kíváncsoznak. E kis írás azért született, hogy a birtokosok, függetlenül attól, hogy a tulajdonos magánszemély, vagy éppen az állam, fokozott figyelemmel kísérjék e fáknek a sorsát.

Ne kelljen szomorú nosztalgiával emlékeznünk idős fáinkra, hanem a gyermekeink, az unokáink és a dédunokáink is örömmel hivatkozhassanak rájuk, mint régi korok élő tanúira.

Dr. Péti Miklós
nyugdíjas erdőmérnök

Idős és nagy fák a pulai Náczihegyen

(Összeállította: Dr. Péti Miklós)

sorszám	fafaj	átmérő (cm)	hrsz./erdőrészlet	megjegyzés
1.	mezei juhar	107	037/2. Pula 6 D	középső út elejénél
2.	mezei juhar	119	037/2. Pula 6 D	hatalmas üreggel
3.	cser	80	037/2. Pula 6 D	erős hajlásból indul
4.	mezei juhar	83	037/2. Pula 6 D	vastüskés, korhadó
5.	cser	110	037/2. Pula 6 D	a legnagyobb cserfa
6.	mezei juhar	89	037/2. Pula 6 D	Szt. Ignác téri árnyaló
7.	mamutfenyő	77	228.	külhoni fenyő
8.	téli piros pogácsa alma	60	234/1.	legnagyobb gy.f.a
9.	kocsányos tölgy	130	249.	keleti szélén, tőátmérő
10.	cser	84	241.	északon a kőhatárban
11.	cser	76	240.	északon a kőhatárban
12.	cser	77	227.	északon a kőhatárban
13.	cser	75	212.	északon a kőhatárban
14.	cser	88	211.	északon a kőhatárban
15.	cser	79	211.	északon a kőhatárban
16.	cser	73	211.	északon a kőhatárban
17.	cser	89	211.	északon a kőhatárban
18.	cser	68	209/2.	északon a kőhatárban
19.	cser	73	209/1.	északon a kőhatárban
20.	cser	77	206/2.	északon a kőhatárban
21.	cser	76	206/2.	északon a kőhatárban
22.	cser	72	206/2.	északon a kőhatárban
23.	cser	69	206/1.	északon a kőhatárban
24.	cser	73	204/2.	északon a kőhatárban

A Pulai Német Nemzetiségi Önkormányzat beszámolója

Nagyon örültünk a felkérésnek és a lehetőségnek, hogy a Pula-Nácihegyi Tükör-Spiegelben az idén is megjeleníthetjük az elmúlt évben megszervezett és lebonyolított programjaink és tevékenységeink beszámolóját.

Január végén országosan megemlékeznek a kitelepítésről a Német Nemzetiségi Önkormányzatok, Szervezetek, Sváb hagyományokat őrző és ápoló Egyesületek. Az Önkormányzatunk ilyenkor megkoszorúzza az Újratelepítési Emlékművet. Tavaly nem csak koszorúztunk, de virágosítottunk is, amit ezentúl minden évben újra meg is fogunk tenni.

Sajnos, a tavalyi év még mindig elég szigorú korlátozásokkal volt teli, emiatt a Farsangi időszakban a hagyományaink szerint megrendezésre kerülő programjainkat el kellett halasztanunk.

Templomunknak gyertyákra volt szüksége, ezért a kért gyertyákat megvásároltuk, s a templomban el is helyeztük két garnitúrában.

Március 15-én a nemzeti ünnepünk alkalmából koszorúzással emlékeztünk.

Az Anyák Napja alkalmából a gyerekeknek egy kézműves csomagot juttattunk el, amelyben voltak felhasználási javaslatok, sablonok, de az alkotóerő és a szárnyaló képzelet kellett az alkotások elkészítéséhez. Rengeteg gyönyörű ajándék készült el, amelyeket az Édesanyák, a Nagymamák és a Dédnagymamák kaptak meg, ezen a gyönyörű ünnepen.

Július 3-án Falunapot tartottunk az Önkormányzat, a PIK és a Nemzetiségi Önkormányzat szervezésében. Minden résztvevő önfeledten szórakozhatott, hiszen – szerencsére – ismét volt lehetőségünk találkozni és szórakozni. Minden korosztály megtalálhatta a számára izgalmas programot. Volt hagyományosan főzés, kézműves foglalkozások és zene.

Július utolsó szombatja, azt hiszem, hogy mindenki számára ugyanazt az eseményt juttatja eszébe, méghozzá a Nácihegyi napot! Számunkra roppant fontos ünnep, amelyet ápolni kell. Évek óta szoros együttműködésben szervezzük a PUNKTE tagjaival.

Nekünk nagyon fontos, hogy a két szervezet ilyen nagy összhangban tud együttműködni, hiszen a Nácihegy a pulai sváboknak többet jelent, mint csak egy szőlőshegy. A kialakításának történetét mindenki ismeri. Az ünnepség anyagi támogatását teljes

mértékben a Nemzetiségi Önkormányzat vállalja, már évek óta.

Spiegel! Azt gondolom, hogy ha egy pulai ember meghallja ezt az egy szót, akkor rögtön más értelmet nyer a szó jelentése, hiszen ez a MI újságunk. Olvashatunk benne számtalan remek cikket, amelyet pulaiak és Pulához fűződő kapcsolatokkal rendelkezők írtak. Az újságunk előállításának nem kis anyagi vonzata van, amelyet mi átvállaltunk, így is biztosítva, hogy a jövőben is évről-évre megjelenjék.

Augusztus 14-én egy nagyszerű kiránduláson vehettek részt az érdeklődők. A PUNKTE és a Nemzetiségi Önkormányzat közösen szervezett keszthelyi kirándulásra hívott mindenkit, ahol Keszthely nevezetességét, a kastélyt és a kiállításait nézhettük meg. Idén is szervezzük már a kirándulást, aki teheti, jöjjön el velünk, és töltsünk el együtt egy kellemes napot.

Október elején tartottunk egy őszi köszöntő kézműves foglalkozást, amelyen hatalmas volt a részvétel, így idén is tervezzük a megszervezését.

Okt. végén az Önkormányzat, a PIK és a Nemzetiségi Önkormányzat szervezésében megtartottuk a hagyományainkhoz hű Töklámpások faragását és koszorúkészítést.

November 6-án Márton-nap és Újbor-ünnepet tartottunk, amelyen táncos produkció, borkóstolás, kézműves foglalkozás, és zene szórakoztatta a résztvevőket.

Decemberben a Mikulás meglátogatta a gyerekeket lovaskocsival. Nem tarthattunk zárt térben rendezvényeket, ezért a Mikulás személyesen vitte ki a gyerekeknek az ajándékcsomagokat, amelyeket a Német Nemzetiségi Önkormányzat lelkes képviselői segítettek összeállítani. Nagy szeretettel fogadták a gyerekek. A bátrabbak énekeltek, verset is mondtak, rajzoltak. Nagyon kedves és szívmengető volt az egész fogadtatás.

A Mi költségvetésünk minden évben a programok finanszírozására fordítódik javarészt, ahogy ezt olvashatják is a beszámolóinkban. Személyi juttatásaink eddig sem voltak, és most sincsenek, hiszen erről már a kezdetektől fogva lemondtunk. Ezért is örülünk, ha minél többen vesznek részt az általunk is rendezett, támogatott programokon, mert ezáltal érezzük azt, hogy jól csináljuk, érdemes csinálnunk.

Nagy-Molnár Dóra
elnök

Jóvoltából

„Jóvoltából” – ez a szó vagy inkább kifejezés került a falut bemutató táblák aljára, bevezetve egy fősorolást

Azok szerepelnek utána, akik tettek azért, hogy a tábla bemutathassa Pula érdekességeit és fontos pontjait.

Holczer Balázs alpolgármester úrnak köszönhetően került ez a megfogalmazás végül szövegbe.

A legelső olvasásra ez a kifejezés meglehetősen furcsa volt: akadt, aki azt mondta, érdemes lenne kicserélni például a „köszönhetően” kifejezésre.

Azóta is ízlelgetem ezt a szép szót, a gondolataimat pedig megosztom az alábbiakban az olvasókkal.

A *Magyar értelmező kéziszótár* szerint a „jóvoltából” egy személyragos és határozóragos főnév, a jelentése pedig: „valakinek köszönhető módon”.

A kifejezésben benne rejtőzik az örök egymásra utaltság is, továbbá a kölcsönösség, illetőleg az afölötti öröm érzete, hogy valami létrejött és sikerült.

Ha időben és térben a legtávolabbról szeretnénk a példákat sorolni, akkor kérdések egész sorát tehetjük föl:

Kinek, illetőleg kiknek a jóvoltából működik még mindig elfogadhatóan maga a földi élet?

Kinek és kiknek a jóvoltából létezik a hazánk, ahol magyarul gondolkodhatunk és beszélhetünk?

Kinek a jóvoltából élünk? Kinek és kiknek a jóvoltából tudtuk idáig leküzdeni az élet gondjait?

A mi jóvoltunkból kiknek az élete lett könnyebb, elviselhetőbb, szebb, esetleg gondtalanabb?

Se vége, se hossza a sora azoknak, akik az emberi életünk során a segítségünkre voltak: például, a szűkebb vagy a tágabb családjaink tagjai.

Továbbá, a játszótársunk, az osztálytársunk, a tanítóink, a tanáraink, a férjünk, a feleségünk.

Ezenkívül, a gyermekünk, a barátaink, a szomszédunk, az orvosaink, az ismerősök és az ismeretlenek végtelen sora, akiknek a jóvoltából ott tart az életünk, ahol.

Mégis, a történeteink ritkán szólnak a mások vagy a magunk „jóvoltáról”, jó cselekedeteiről.

Az elbeszéléseink ijesztőek, mindenféle gonoszságokról regélnek, a kárainkról és a bajainkról.

Ki, mikor és hogyan csapott be és vezetett félre bennünket, mit forralt ellenünk, hogy akar tönkretenni minket?

És a fenti bekezdésben fősorolt szereplőcsoport tagjai közül sokakat ördögi tulajdonságokkal ruházunk föl.

Márpedig mindnyájan, mindannyian egymásnak a jóindulatára vagyunk utalva, kölcsönösen.

Igen könnyű azt gondolni, hogy valakik az ellenünkre, a kárunkra gondolkodnak és cselekszenek.

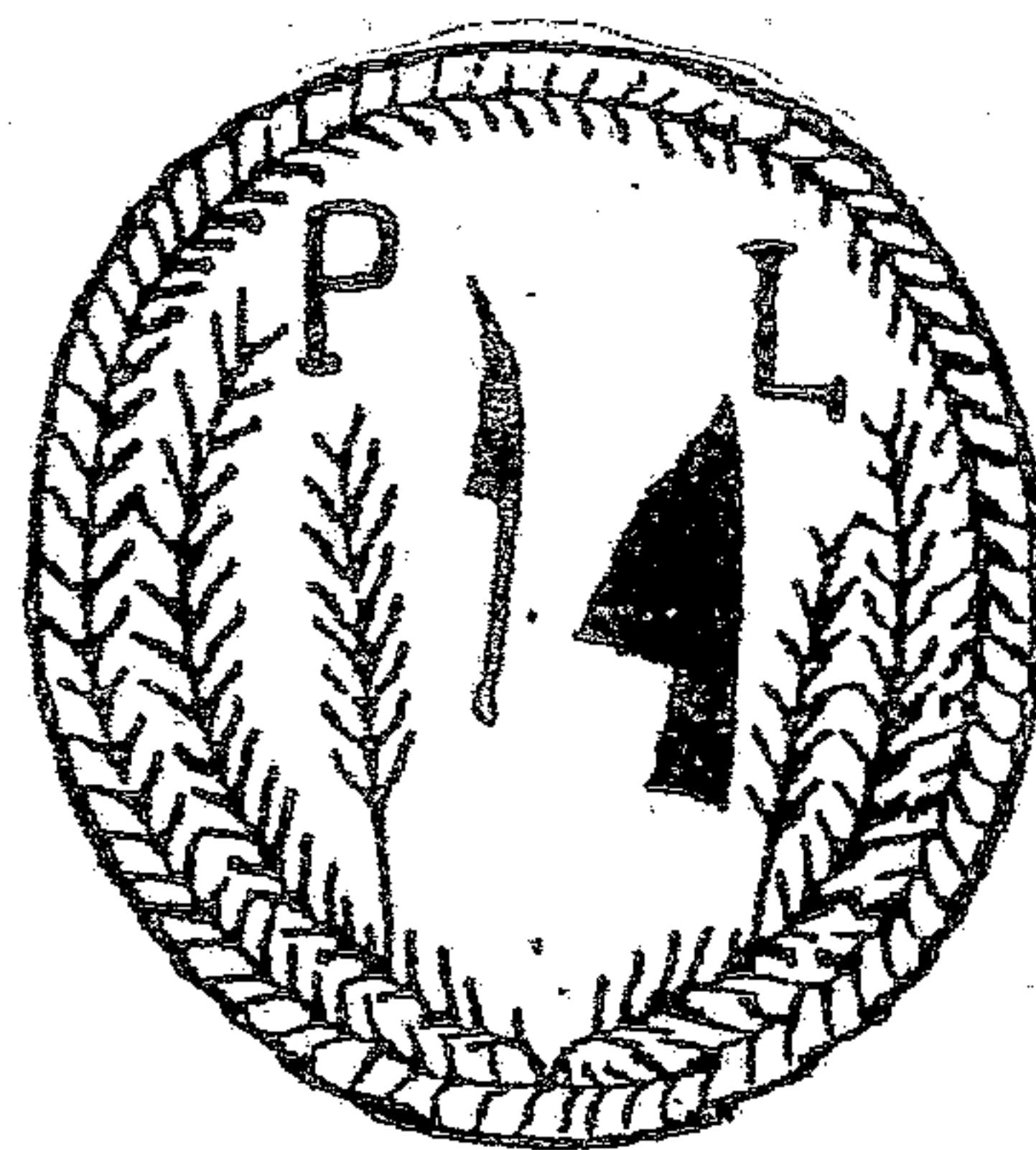
Pedig erről szó sincsen. Lehet, hogy a szándékok és a cselekvések éppenséggel mindnyájunk érdekében történnek, csak éppen még nem látjuk ezt be.

Javaslom tehát most azt, hogy gondolkodjunk, merengjünk, tünődjünk el ezen a kifejezésen.

És törekedjünk akképpen élni, hogy sokan, és sokáig gondoljanak, emlékezzenek majd arra, hogy mi is volt, és hogy is volt a mi „jóvoltunkból”.

Most nyár eleje van, hosszan szól a kakukk, de vajon meddig?

Bús Mária

Recepttár

Sodrófás rétes

Én még fiatalasszony koromban, az anyai nagyanyámtól tanultam meg a nyújtós rétes fortélyait.

Egészen majdnem hetvenkettő esztendőskoromig nem is készítettem semmi másfajta rétest.

Pedig amíg a gyermekeim felnőttek, szinte minden héten sütöttem rétest, kinek-kinek a kedvence szerint.

A tavalyi esztendőben a legidősebb lányom azt mondta nekem: „Anyu, nekem van egy úgynevezett „sodrófás rétes” receptem, próbáld egyszer ki.”

Azóta már kizárólag ezt a fajta rétest készítem, és ezért szeretném meg is osztani a receptjét.

A hozzávalók a következők: 30 dkg liszt, 1 db kis tejföl, egy darab tojás, és egy-két csipetnyi asztali só.

Ebből egy közepes lágyságú tésztát gyúrunk. Szép vékonyra szétsodorjuk, 9 dkg zsírt felolvasztunk.

Teszünk bele 9 dkg lisztet, és úgy, mint a rántást, egy kicsit pirítjuk, de szép világos maradjon.

Az egészet hagyjuk egy kis ideig hűlni, majd utána rákenjük a nyújtott tésztára, és felcsavarjuk.

4 egyenlő részre vágjuk fedővel vagy tányérral, így a két vége összezáródik, és nem jön ki a rántás.

Nejlonnal letakarva két-három órára hűtőbe tesszük, de elő lehet készíteni akár előző nap is.

Amennyiben a töltelék megfelelően előkészítettük, a tésztákat egyenként szép vékonyra elsodorjuk.

Ügyeljünk arra, hogy az egyik oldala tepsihosszúságú legyen. A másik oldalát még lehet sodorni, míg a tészta engedi.

10 dkg rántást felolvasztunk, ezzel szépen átkenjük a kisodort lapokat, erre még jön 1 doboz tejföl, beletéve 1 tojás sárgája, amellyel szintén megkenjük a lapokat.

Ezek után lehet tölteni a rétest, mégpedig kinek-kinek a maga tetszése szerint: káposztás, túrós, almás-mákos, darás-meggyes; majd felcsavarjuk.

A zsírozott tepsiben szépen, finoman, érzéssel lazán egymás mellé tesszük az egyes rudakat.

A kanál hátával megkenjük az egészet a tojásos tejföllel, és már lehet is őket a sütőben ki-sütöni.

Szép pirosra süssük! Sok sikert a próbához!

Szilveszteri sütemény

A szilveszteri sütemény egyszerű és sokáig eltárolható, nem kell egyszerre mindet összeragasztani.

Hozzávalók: 50 dkg liszt, 1 csomag sütőpor, 15 dkg zsír, 15 dkg porcukor, 2 db tojás, 1 csomag vaníliás cukor.

Ezekből egy közepes lágyságú tésztát gyúrunk. Két részre osztjuk, az egyik marad világos, a másik felébe pedig egy evőkanál kakaót gyúrunk.

Körülbelül három milliméter vastagra kisodorjuk, virágszagatóval kiszaggatjuk, majd megsütjük.

Egy-egy darabot lekvárral jól összeragasztunk, végezetül pedig vaníliás cukorral meghintjük.

Szabó Györgyné Erzsébet

Pulaiak napja

(Falunap, 2022. június 18.)

Emlékszem azokra a nem is annyira régi falunapokra, amikor még nyolc-tizenkét esztendő voltam.

Ebben az időben még mindig nagyon készültem arra, hogy részt fogok venni rajta, hiszen egy nagyon jó lehetőségnek tartottam gyerekfejjel is.

Volt úgy, hogy egyik barátomat is elhívtam Nagyvázsonyból, és együtt vettünk részt a falunapon.

A rendezvény részleteire nem igazán emlékszem, hiszen nem is az volt akkor számomra a lényeg.

Hanem az, hogy megmozdul a falu, és van egy olyan nap, amikor a gyerek, a felnőtt és az idősebb együtt ünnepelhet, beszélgethet és szórakozhatik.

Amióta csak lehetőségem van segíteni Pula rendezvényeinek a megszervezésében, a pulai falunap az egyik szívügyem, ha lehet ezt így mondani.

Ezt a kis személyes visszaemlékezést ezért szerettem volna megosztani, hiszen a lelkesedemnek ez az egyik oka.

Meglehetősen sok előkészület, valamint különböző szervezési feladat egy ilyen összehozni, és akkor az majd aznap dől el, hogy hogyan sikerül.

Mindezt elég sok tényező befolyásolhatja, úgy gondolom azonban, a legfontosabb az a lehetőség, hogy falunap, vagyis egy össznépi falusi rendezvény legalább legyen egy ekkora településen is.

Az alapfeladatát egy ilyen rendezvénynek már sokszor leírtam, és el is mondtam, úgy gondolom.

Ez pedig az volna, hogy a pulaiak, a rokonaik, valamint a barátaik találkozzanak, és beszélgessenek is egymással.

Továbbá – persze csak amennyiben a hangulat is adott ehhez –, akkor lazítsanak és szórakozzanak.

Idén, a 2022-es esztendőben a falunapnak a rendezvényéhez hozzákapcsoltuk a frissen felújított, és teljesen új elemekkel elkészült játszóterületet.

Ezt – túlnyomórészt – a Magyar Falu Programnak köszönhetően hozhattunk létre a településünkön.

Ne felejtsük el ugyanakkor azt, hogy a Német Nemzetiségi Önkormányzat is igen jelentősen hozzájárult anyagilag a közös projektünkhöz.

És, ami valószínűleg a legfontosabb dolog, hogy a májusfaállításnak a délutánján egyáltalán nem kevesen összegyűltünk és társadalmi munkában véglegesítettük a játszótéri elemek körüli terepet.

Úgy gondolom, ezek a dolgok együttesen jelentik azt, hogy egy kicsit mindenki a magáénak érezheti az új játszóteret.

Visszatérve a falunap délutánjára, a játszótéren kezdődött a program, birtokba lehetett venni az új eszközöket.

Lehetett ugrálóvárzni, sőt még pónilovagolni is, és az arcfestés is nagyon népszerű volt a gyerekek körében.

Eközben párhuzamosan a faluház udvarán a főzőcsapatok már neki is láttak az ételek elkészítésének.

A menü chilis bab, sertéspörkölt és csülkös pacalpörkölt volt, úgy gondolom, nagy köszönet jár a csapatoknak.

Nem sajnálva a szabadidejüket, a falunapon résztvevők számára elkészítették a finom ételeket vacsorára.

A kulturális programok négy órakor kezdődtek a faluház udvarán, elsőként az *Acoustic Session* formáció adott egy laza, de minőségi koncertet.

Emellett lazán és jókedvűen lehetett beszélgetni, és akár még egy pohár fröccsöt is meginni.

Utána következett az úrkúti Orfeum Operett Musical Társulatnak a műsora, majd pedig a májusfa kidöntése, ezt követően végül a közös vacsora.

A műsorok alatt pedig a valamivel fiatalabb korosztálynak lehetősége volt pingpongozni, csocsózni; a leges-legfiatalabbaknak pedig itt is adott volt a népszerű légvár, illetve a pónilovaglás is.

A közös vacsora után pedig a Esztám Band jókedvű koncertjével zártuk az úgymond hivatalos programot.

Holczér Balázs
alpolgármester

Fráter Erzsébet: *Mesés növények, növényes mesék* (Válogatás a könyvből)

A következő mesék Fráter Erzsébet *Mesés növények, növényes mesék* című könyvéből valók, amely a Scholar Kiadó gondozásában jelent meg, 2010-ben.

A foglalkozására nézve botanikus szerző különböző földrészeknek és sokszínű népeknek a kultúrájából idézte meg a növényekről szóló meséket.

A könyvben először a „növényes mesék” szerepelnek, majd ez után a „mesés növényeknek” a leírása, a hasznosítása és a különleges tulajdonságai olvashatók.

A könyvből egy-két mondatot most kiemeltünk, és dőlt betűvel tüntettük föl, mégpedig a mesék után.

Mi tehát itt az újságban a szerzőnek az előzetes engedélyével néhány érdekes vagy éppen vidám mesét idézünk föl.

Amint a bevezetőben is olvasható: „A ránk bízott Föld növényvilágának megismerése élvezetes kötelességünk. Soha ne feledjük – művelni és őrizni.”

Sok mag, sok barát

A történetünk közel kettőezer-ötszáz évvel ezelőttre, az ókori világ leghíresebb és leggazdagabb perzsa uralkodójának, I. Dareiosznak az udvarába vezet.

A király az ókori világ legnagyobb állam-szervezőinek egyike volt. Hatalmas hadseregre támaszkodott az erős birodalma.

Egyiptomtól Indiáig terjedt, jól szervezett közigazgatást, úthálózatot, postaszolgálatot, egységes aranypénzt, súly- és mértékrendszert épített ki.

Egy alkalommal, amikor a mesés vagyónáról elhíresült nagy király egy szép és nagyon üdítő gránátalmát eszegetett, így szólt hozzá az egyik embere:

– Mit kívánnál te akkora bőségben, mint amilyen bőségben megtermi a gránátalma a magjait?

– Ha olyan sok barátom volna – válaszolta Dareiosz –, többre becsülném őket, mint egész Görögországot.

A gránátalma egy sűrű elágazású, gyakran tövises lombhullató bokor, vagy éppen kis fa. Az alakja miatt a díszítőművészetnek a kedvelt motívuma.

A híres babiloni függőkerteknek, valamint az ókori Egyiptomnak a kultikus növénye volt, a termése a termékenység, a gazdagság és a bőség jelképe.

A kávéleves

Történt egyszer, hogy Abesszínia Kaffa nevű tartományában egy pásztornak, aki a kopt szerzetesek kecskéit legeltette, föltűnt, hogy az állatok izgatottan ugrándoznak, és éjszaka sem nyugszanak el.

Jelentette a különös esetet a szerzeteseknek, akik nyomozásba kezdtek. Kivonultak a legelőre, és napokon át az állatok viselkedését figyelték.

Csak ekkor derült ki a számukra, hogy a kecskék a környéken lévő alacsony cserjéket legelik.

A szentéletű emberek szedtek a növény pirosuló terméséből néhány marokkal, és a kolostorban levest főztek belőle.

Ízlett nekik a főzet, igen ám, de éjszaka le sem hunyták a szemüket. Így jöttek rá a kávé serkentő hatására.

A kávébab még a francia királyi udvart is megtréfálta, amikor I. Erzsébet angol királynő küldött a becses ajándékból.

Azt üzenték ugyanis vissza a királynőnek, hogy nekik ezt a babot órák alatt sem sikerült puhára főzniük.

Az arab kávé viszonylag alacsony, sűrűn elágazó örökzöld fa. Elsőként a XVI. században, Jemenben termesztették, és Mokka kikötőjéből vitték Európába.

A kávécserje egy élénkítő, és vizelethajtó hatású növény, amely csillapítja az émelygést, és erősíti bizonyos fájdalomcsillapítóknak a hatását.

Sőt, olykor egyes szívbetegségeknek, valamint a migrénnek, az asztmának a kezelésére is alkalmazzák.

Fráter Erzsébet:

A romlott lé

Valamikor réges-régen, Óperzsiában, az ezeréves aranykorban járunk.

A világ uralkodója, Dzsamszid annyira szerette a szőlőt, hogy télire jó sok szőlőlevet tette el.

A cserépedényekben azonban mintegy „megromlott” az édes lé. Azt hitték, hogy az mérgező, ezért a király a halálraítélt raboknak adatta.

A foglyokon kívül jócskán fogyasztott belőle még az uralkodó legkedvesebb háremhölgye is.

Beleszeretett ugyanis az egyik testőrkapitányba, és a lelepleződéstől félelmében ivott a „halálos mérgű” italból.

Élete azonban megmaradt, sőt jókedve kerekedett, nyelve is megeredt, és mindent elmesélt a királynak is.

Dzsamszid gondolkodóba esett, hogy vajon tényleg büntetés-e, ha az elítéltekkel erjedt szőlőlevet itat.

Kegyelmet adott az őszinte háremhölgyének, mert igaz, ami igaz, ő maga is megkedvelte ezt az italt.

Csaknem hétszáz esztendő uralkodása alatt sok-sok más hasznos dolog mellett megtanította az emberiségnek még a borkészítés tudományát is.

Már a kőkorszaki ember is gyűjtögette a szőlőbogyót, a termesztése a Kr. e. V-IV. évezredben a mai Grúzia és Azerbajdzsán környékén kezdődhetett.

A muszlim vallású országok elsősorban a csemegeaszőlő, illetőleg a magvatlan, úgynevezett „mazsolafajták”-nak a nemesítésében jártak az élen.

A legkiválóbb borszőlőfajtákat a keresztény kultúrkörbe tartozó európai termesztőknek köszönhetjük.

P. Filonina

**Fráter Erzsébet:
Szent László füve**

Azt beszélik, hogy Szent László királyunk idejében egész Magyarországon rettenetes pestis-járvány tombolt, a „fekete halál” szedte az áldozatait.

A patkánybolha által terjesztett dögvész az egész középkornak a legrettegettebb betegsége volt.

Igen-igen gyorsan terjedt el, és valóban szörnyű kínokat okozva, szinte biztosan ölt végül.

Az orvosságát egyáltalán nem ismerték a kórnak, a menekvést egyedül Isten kegyelmében látták.

Szent László király is az Istenhez fohász-
kodott segítségért. Az álmában egy angyal jelent meg előtte.

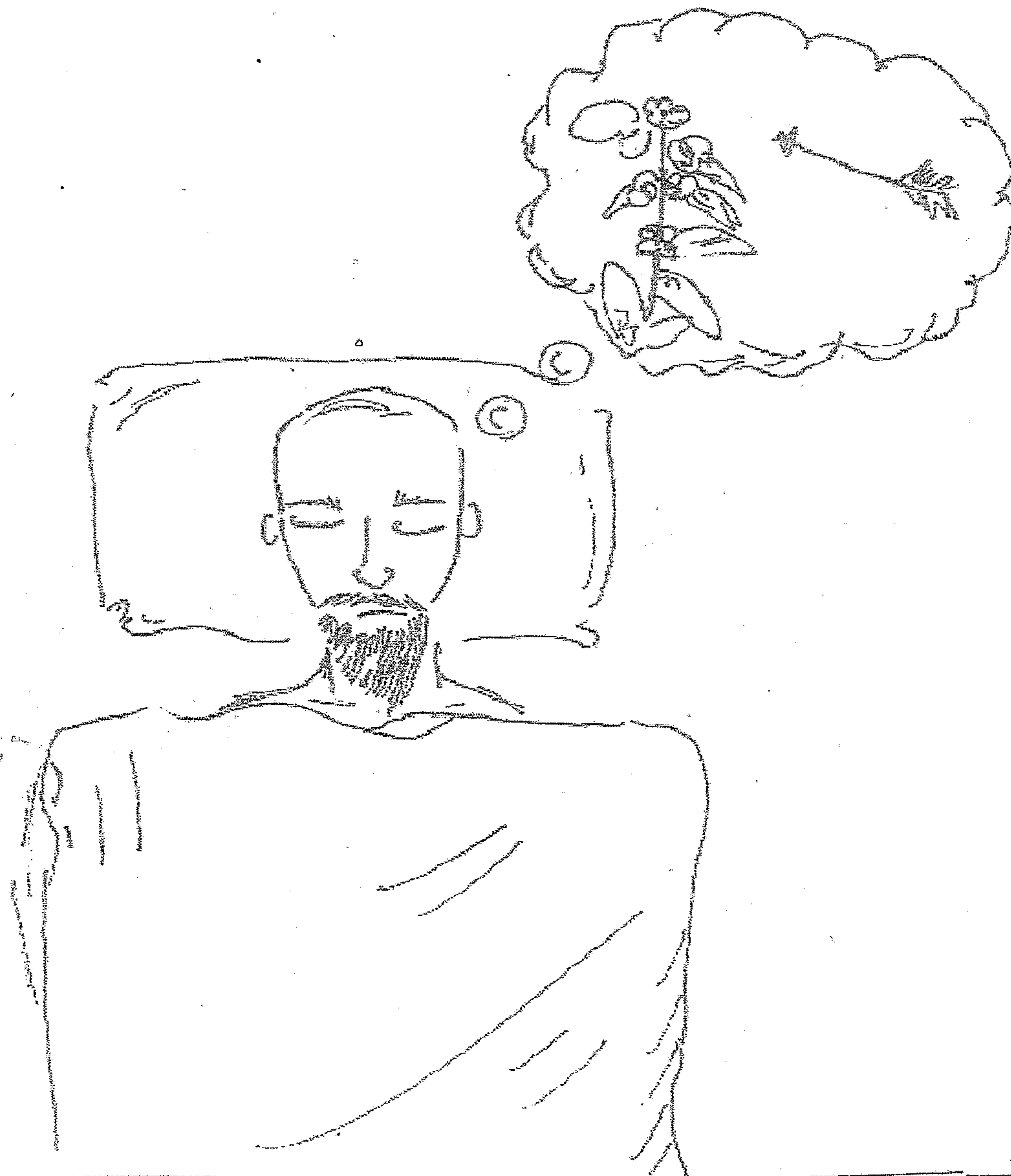
Az angyal azt mondta neki, hogy az íjával lőjön ki egy nyilat, és az a növény lesz a pestis gyógyítója, amelyet a fölfelé lőtt nyila estében eltalál.

A nyílvessző egyenesen egy keresztesfűnek a tövébe fúródott, amellyel azután a király megszabadította szenvedő alattvalóit a „fekete haláltól”.

A keresztesfű, vagy a Szentlászló tárncs egy mintegy húsz-harminc centiméter magas, évelő növény.

Bár a növény pestis elleni hatásos volta kérdéses, a népi orvoslásban többféle betegség estében használták.

A tárncsok gyökerének a kivonata sok étvágyjavító, gyomorerősítő keserűlikőr és epehajtó gyógytea alkotórésze.

**Fráter Erzsébet:
A könyörületesség rózsái**

Immáron több mint nyolcszáz éve is annak, hogy II. András királyunknak, és a merániai feleségének, Gertrúdnak leánya született, Erzsébet.

Ezt a szent életű királylányt egészen a gyermekkora óta a könyörületességéről ismerték, már ekkor szíven viselte a nyomorgóknak a szenvedéseit.

Segített, ahogy egy gyermek segíhet: rendre összeszedte az ételmaradékokat a konyhában.

Azután pedig a begyűjtött ételt szétosztotta alamizsnaként a vár kapujában ácsorgó koldusok között.

Egyszer, amikor éppen a telerakott kötényével szaladt át a vár udvarán, találkozott az édesapjával.

Az édesapja megállította őt, és szigorúan arról faggatta, hogy pontosan mit is rejteget a ruhájában.

A gyermek nagyon-nagyon megijedt, és a zavarában riadtan azt dadogta, hogy rózsákat rejteget.

– Tél közepén? – A király elkapta a lányka kezét, és lám, a gyermek leomló kötényéből rózsák hullottak alá.

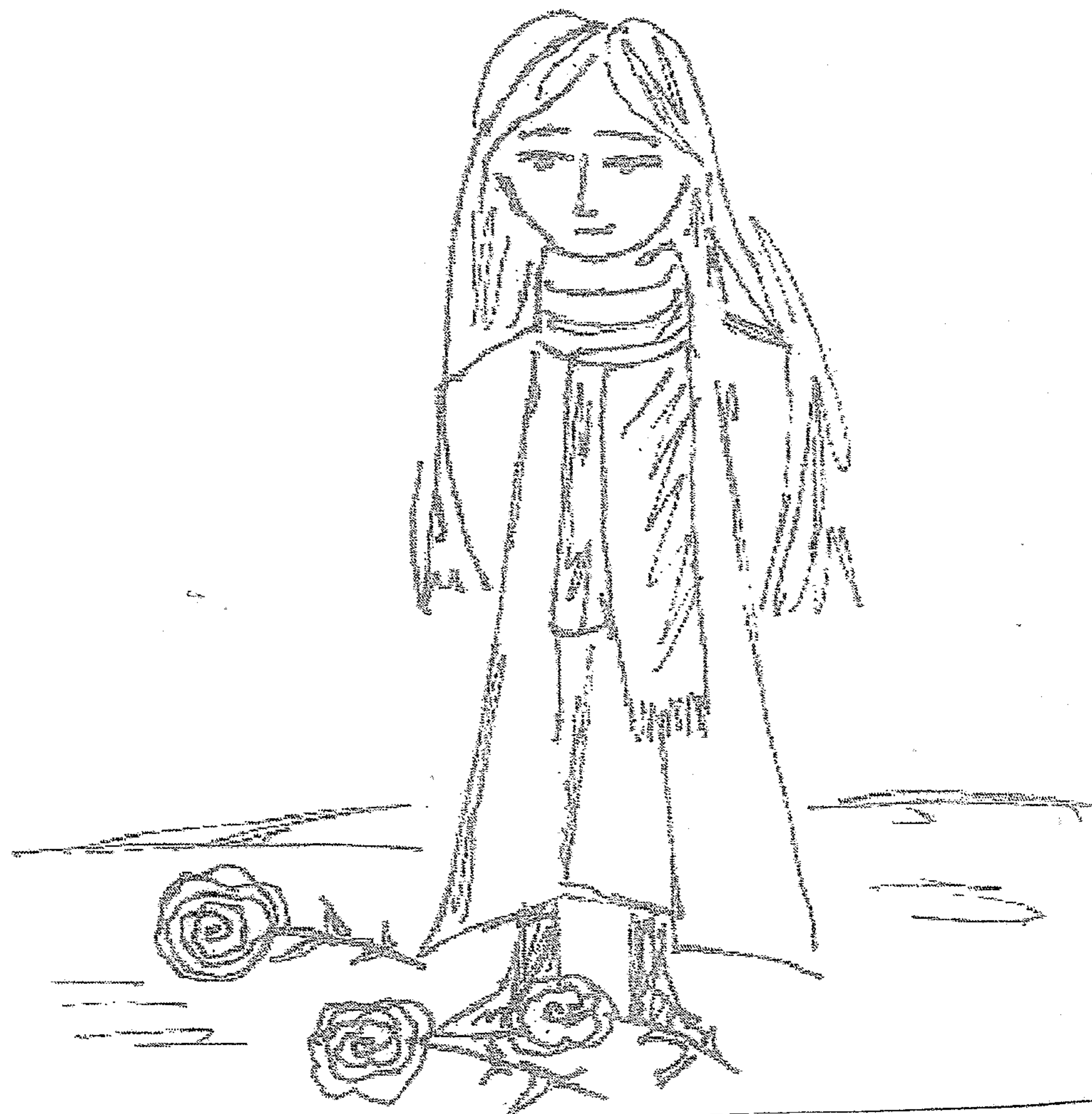
András király lelke nagy dolgok sejtelmével telt meg, fölkapta a gyermeket, és megcsókolta.

Maguk a rózsák szerte a kerek világon egy igen-igen elterjedt növénynemzetségbe tartoznak.

A rózsza a magyar népi díszítőművészetnek és a népköltészetnek az egyik legkedveltebb motívuma.

A nem kevesebb, mint száz vadon élő rózsafaj mellett tízezernél is több kultúrfajtát tartanak nyilván.

**(Fráter Erzsébet hozzájárulásával
a meséket Bús Mária válogatta.)
(A rajzokat Péti Léna Filoména készítette.)**

MEGHÍVÓ

Pula község Önkormányzata, a Német Nemzetiségi Önkormányzata, a Pulai Ifjúsági Klub (PIK),
valamint a Pulai Náczihegy Kertbarát és Tájgondozó Egyesület (PUNKTE)
meghívja Önt és barátait a

**34. Náczihegyi ünnepre,
2022. július 30-ra, szombatra.**

A Náczihegyi ünnep programja:

10 órakor a templomban ünnepi misét tart Pintér Tamás Pius SMC, plébános

Orgona: Polgár Zsófia

16.30-kor indul az önkormányzat kisbusza a falu végéről, a nyugdíjasok, mozgáskorlátozottak, fájós lábúak Szent Ignác szoborhoz felviteléről a falugondnok gondoskodik. Kérjük, jelezzék a falugondnoknak (Jáger Tamás), akik vele szeretnének tartani. Minden utcából felviszi azon érdeklődőket az ünnepségre, akik jelentkeztek, és a kapu előtt várják a falugondnokot. A helyszínen székeket és padokat biztosítunk az idősebb korosztály számára. A nézők visszaszállításáról is gondoskodik az önkormányzat.

**17 órakor a Szent Ignác szobor erdei színpadán tartjuk
az Ignác-napi ünnepséget**

Az ünnepség a **Himnusz** közös eléneklésével kezdődik.

Szóvivő: **Néninger Jánosné Péti Mária.**

- A megjelenteket köszönti **Szenger István polgármester.**
- **Szalontai Máté** felolvas Rómer Flóris könyvéből.
- Ünnepi beszédet mond **Korbély Barnabás, a Bakony-Balaton Geopark koordinátora, A Geopark értékei és érdekességei** címmel.
- **Vörös Kristóf** éneklí Juhász Katalin: *A szüret* című dalát.
- **Dömötör Szónja** verset mond.
- **Báder Mátyás** szaval.
- **Csukárdi Sándor** színtársulatával *A lajstrom* című vásári komédiát adja elő.
- A hagyományaink folytatásaként **Steierlein József** Náczihegyi szőlősgazda 2021-es évjáratú borával locsolják meg a Szent Ignác szobor lábát Pula legfiatalabb „gazdái”, a leendő borosgazdák.
- Az ünnepséget a **Szózat** közös eléneklésével fejezzük be.

Az ünnepség után pogácsával, borral és üdítővel baráti beszélgetésre várunk mindenkit a helyszínen. Esőhelyszín a Faluház. Utána a pincéknél családi tábortűz, borkóstoló és csillagvizsgálás hajnalig.

Mindenkit szeretettel várnak a szervezők.